

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 20— Din
za inozemstvo 30—
neobvezno

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 10/1
Telefon št. 72

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravništvo:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 54. Telef. št. 36.

Podružnici:

Maribor, Barvarska ul. 1.
Celje, Aleksandrova c.

Račun pri pošt. čekov.
zavodu št. 11.842.

Današnja številka ima 16 strani.
Cena ji je zato izjemoma TRI DINARJE.
Prihodnja številka »Jutra« izide v
torek zjutraj.

Blokaši sabotirajo rešitev krize

DAVIDOVIČEVCI PRAVIJO, DA SE MORA TIMOTIJEVIĆ NAJPREJ
SPORAZUMETI Z BLOKOM. KLERIKALCI ZAHTEVAJO, DA SE NAJ-
PREJ SPORAZUME Z RADIKALI — PAŠIČEV ODGOVOR TIMOTI-
JEVIĆU.

Beograd, 31. oktobra. p. Danes od 8. do 9. je g. Timotijević konferiral z g. Davidovičem, nakar je posetil g. Korošca, katerega je prosil, da mu po možnosti še tekom dopoldneva sporoči odločitev avo-gega bloka, kar je g. Korošec tudi obljubil. Dr. Korošec se je nato kratko posvetoval z g. Davidovičem ter je odšel potem v parlament, kjer se je pričela seja klerikalnega kluba. Ta seja je trajala do 12. Iz seje je g. Korošec poslal g. Timotijeviću sledeče pismo: »Spoštovani gospod! Jugoslovanski klub je danes, 31. oktobra, imel svojo sejo, na kateri je razpravljal v Vašem mandatu za sestavo nove vlade. Oprostite, da klub še ni napravil nobenega definitivnega sklepa, ker njegov predsednik, ki je z Vami razpravljal, ni mogel odgovoriti na vprašanje ali so tudi radikali proti volji podpirati vlado z Vašim programom in pod katerimi pogoji bi to hoteli storiti. Vele-cenjeni gospod! Mi smo mnenja, da je ta naša zahteva popolnoma upravičena, ker se radikalna stranka — priznavamo lojalno da so tudi izjeme — do sedaj v svoji celokupnosti ni javno izjavila za politiko sporazuma, reda, zakona in borbe proti korupciji, kakor je to politiko vodila vlada g. Davidovića. Jugoslovanski klub ostane zbran, dokler ne dobi od Vas, vele-cenjeni gospod, odgovora.«

Timotijević se je podal po sprejemu tega pisma takoj v predsedstvo vlade, kjer je daljši čas konferiral z ministrskim predsednikom in drugimi demokratskimi politiki. Davidović je bil pred tem med 11. in 12. uro v avdijenci. Pri odhodu z dvorca se je zadržal nasproti novinarjem zelo rezervirano in je izjavil, da je bil v avdijenci, da se razgovori o situaciji.

Po tej konferenci je g. Timotijević izjavil novinarjem, da bo popoldne obiskal g. Pašiča, ter ga prosil, da sporoči pogoje, pod katerimi bi radikalna stranka hotela sodelovati v vladi. Ako radikali pristanejo, da bi se sklicala konferenca šefov strank, ki so voljne sode-

lovati v vladi in tam bi se dosegel končni sporazum glede sestave novega kabineta. Vaš dopisnik je opozoril g. Timotijevića, da Radić forsira ustanovitev posebnega federalističnega parlamentarnega kluba. Vprašal ga je ali ta akcija ne bo opasna njegovemu mandatu. G. Timotijević je odgovoril: Mi možemo i bez Radića.

Popoldne ob 15. je g. Timotijević pose-til g. Pašiča, kateremu je pojasnil svoj mandat, sporočil stališče posameznih grup ožjega bloka, ter ga končno prosil za izjavo ali in pod katerimi pogoji bi bili radikali pripravljeni sodelovati v njegovem kabinetu. G. Pašić je odgovoril: Radikali načelno sprejemajo kombinacijo g. Timotijevića, vendar se v nadaljnjem pogajanju ne moremo spustiti, dokler g. Timotijević ne razčisti situacije v svojem bloku, od katerega stališča je odvisno ali se bo sploh mogel pogajati z ostalimi parlamentarnimi skupinami. G. Pašić je končno naznanil da je za nedeljo sklicana seja radikalnega kluba, na kateri da bo razložil ponudbo g. Timotijevića.

Od g. Pašiča se je g. Timotijević vrnil h g. Davidoviću nato pa je odšel v parlament, kjer je konferiral dalj časa z g. Jovanovićem. Jovanović je obrazložil g. Timotijeviću stališče radikalov podobno kakor g. Pašić.

Zvečer ob 18.30 je g. Timotijević bil sprejet v enourni avdijenci. Ko je odhajal z dvorca, je izjavil našemu dopisniku, da je kralju poročal o svojih dosedanjih pogajanjih. Odgovor g. Pašiča se mu zdi ugoden. Pašić osobito odobrava delovni program, ki mu ga je predložil. Z ozirom na razne verzije, ki se širijo o obsegu in vsebini njegovega mandata, je na vprašanje našega dopisnika g. Timotijević izjavil: Moj mandat se niti ne more podaljšati, niti utesniti. Delo za sporazum z Hrvati se bo seveda nadaljevalo. Na vprašanje, ali veruje v uspeh svoje misije, je g. Timotijević odgovoril: Niti ne verujem v uspeh, niti se ne bojim poraza.

Timotijević vrača mandat?

ODNOŠAJI MED DAVIDOVIČEM IN TIMOTIJEVIČEM. — RADIČEVE INSTRUKCIJE.

Beograd, 31. oktobra. p. V političnih krogih se mnogo razpravlja o napetih odnošajih, ki vladajo med g. Timotijevičem in Davidovičem. G. Timotijević si-cer izjavlja, da g. Davidović njegovo ak-cijo iskreno podpira, toda zdi se, da je ta izjava samo akt kurtiozije in da ni točna. V Davidovičevih krogih se je nočjo tudi trdilo, da bo g. Timotijević že jutri vrnil mandat. Med tem se zdi, da je re-zultat angleških volitev vendarle precej vplival na razpoloženje blokašev in da se zlasti klerikalci zavedajo resnosti po-ložaja.

Beograd, 31. oktobra. p. Danes zvečer je posetil g. Korošec predsednika parla-menta Jovanovića, pri katerem se je za-držal dalj časa. Klerikalci pripisujejo tem sestanku veliko važnost, češ da gre za ponovni poskus odtrgati g. Jovanovića od večine v radikalnem klubu. Vodilni radikalski krogi izjavljajo, da je ta po-skus smešen. Radikalni klub da je po-polnoma enoten in da zlasti neomajno vztraja na stališču ohranitve solidarnosti nacionalne koalicije.

Beograd, 31. oktobra. p. Danes se je vršil sešatek ministra Hrasnice z Radi-čevim delegatom Bačinićem, ki je gos-podu Hrasnici sporočil Radičevu mišljenje, da je treba odbiti vsako kombinacijo go-

spoda Timotijevića. Smatra se, da bo Spahov klub dal jutri g. Timotijeviću po-doben odgovor, kakor so ga danes dali klerikalci.

Zagreb, 31. oktobra. p. »Hrvat« prin-aša danes svoja beogradska poročila pod velikim naslovom »Hrvati in Slovenci so odbili Timotijevića«. Pismo klerikalnega kluba smatra »Hrvat« za negativen od-govor. G. Timotijeviću ne preostaja dru-gega, nego da čimprej vrne mandat. O avdijenci g. Davidovića poroča »Hrvat«, da je kralj urgal sestavo koncentraci-je vlade. G. Davidović je odgovoril, da je njegova stranka storila vse, kar je mogla. G. Timotijević naj izjavi, da se pridružuje politiki prošle vlade, pa la-hko takoj sestavi listo kabineta. »Hrvat« beži to, da je g. Kosta Timotijević g. Davidoviću sporočil, da sigurno pride volina vlada Pašić »Pribeževica«, ako se njegova kombinacija ne posreči. Da-vidovičevi krogi pa vendar mislijo, da bo mandat vrnjen g. Davidoviću ako krona ne želi iznenadenja.

Predsedništvo HRSS sporoča v blokaš-kih listih, da je dalo svojemu delegatu v Beogradu Bačiniću sledečo kratko in-strukcijo: Z g. Timotijevičem se o kon-centracijski vladi ne razpravlja.

TEŽKOČE PRI POGAJANJH V BENETKAH.

Beograd, 31. oktobra. s. »Politika« javlja iz Trsta, da so se pojavile pri ita-lijsko jugoslovenskih pogajanjih v Be-netkah težkoče. Italijanska delegacija namreč je predložila glede železniških vprašanj nekaj želj, ki se v prvotnem programu niso nahajale.

ODSTOP RUMUNSE VLADE?

Bukarešta 31. oktobra. r. Politični krogi pričakujejo radi znane afere s po-tnimi listi demisijskega kabineta Bratiaru. Najbrže pa dobi Bratiaru zopet mandat za sestavo nove vlade, v katero vstopi nekaj novih ministrov.

ODLIKOVANJE GENERALA CADORNE.

Milan, 31. oktobra. j. Po informacijah Tribune bo 4. novembra, na dan velikega narodnega praznika, podeljen generalu Cadorni kot naknadno priznanje njegovih vojni zaslug naslov generalisima, kar je približno isto, kakor francoski maršal (ali naš vojvoda). Še nedavno je fašistovsko časopisje odklanjalo vse slične predloge. Tembolj je presenetljiva ta odločitev se-danje vlade.

POLJSKA ZAHVALA ŠVICI.

Bern, 31. oktobra. j. Predsednik poljske republike je v posebni poslanici zvez-nemu predsedniku izrekel zahvalo švica-rskemu narodu za izraze spoštovanja, ki ga je pokazal ob priliki prevoza Sienkie-wiczevih ostankov v domovino. Švica-rski zvezni predsednik je odgovoril s sledečo brzojavko: »Sprejel sem vašo poslanico in zagotavljam vas, da se je zvezni svet, kakor tudi švica-rski narod globokih mi-sli udeleževal svečanosti na čast pepelu Henrika Sienkiewicza. Njegova dela se odlikujejo izmed vseh njegove domovine.«

MOBILIZACIJA V ALBANIJI.

Beograd, 31. oktobra. z. Po vesteh iz Tirane je albanska vlada odredila mobi-lizacijo prvega in drugega poziva.

ZIVAHNO GIBANJE MADŽARSKIH LEGITIMISTOV.

Budimpešta, 31. oktobra. s. Kakor po-roča »Az Uzag«, nameravajo madžarski legitimisti proslaviti 12. rojstni dan kra-lja Otona dne 20. novembra posebno sve-čano. Za ta dan se pripravljajo veliko-potezne demonstracije legitimistov v Bu-dimpešti in provinci.

Po konservativni zmagi

MACDONALDOVA VLADE BO ODPSTOPILA ŠE PRED SESTANKOM
NOVEGA PARLAMENTA. — LIBERALCI VSTOPIJO V BALDWINOV
KABINET.

London, 31. oktobra. j. Današnji mi-nistrski svet, na katerem bi se bilo mo-ralo sklepati o demisiji Macdonaldovega kabineta, je bil odgočen. Kljub temu je gotovo, da bo vlada še pred sestankom spodnje zbornice podala demisijo. Pri svojem prihodu v London je bil Macdo-nald naprošen, naj se izjavi o svoji bo-doči politiki. Izjavil je, da obžaluje poraz svoje stranke, vendar pa meni, da 5 mi-lionov glasov, ki so jih dobili socialisti priča o silni moči delavske stranke. Kljub temu, da je pripravljen o veljavi svoje stranke, bo vendar čimprej odstopil.

Na čelo bodočega kabineta stopi Bal-dwin, vodja konservativne stranke, ki bo takoj po formalni demisiji Macdonalda pozvan h kralju. Kakor se čuje, namera-va Baldwin poskusiti z ojačenjem svoje-ga ministrstva s sodelovanjem iz liberalne stranke. Za ta primer prideta v poštev Asquith in Lloyd George. Da se liberal-ci nadejajo sodelovanja v političnem življenju, izhaja iz Asquithove izjave, v ka-teri izrecno poudarja, da se kljub svoje-mu porazu pri volitvah ne bo umaknil iz političnega življenja.

RAZMERJE GLASOV.

London, 31. oktobra. s. Po novi sestavi raznih izidov o glasovanju so dobili kolikor je sedaj znano, konservativci 7.598.000, delavska stranka 5.502.000, li-beralci 3.105.000 in komunisti 56.000 gla-sov.

DELAJSKI VODITELJI O SVOJEM PORAZU.

London, 31. oktobra. s. Macdonald je večer zvečer se vrnil v Downing Street. Danes dopoldne se je sestel ministrski svet. Pred svojim odhodom je imel Macdonald pred tisoč ljudmi nagovor, v ka-terem je izjavil, da ga izid volitev ni

razočaral. Kljub vsemu se je našlo še vedno 5 milijonov ljudi, ki so se izrekli za delavsko stranko, kar priča o njeni prepričujoči sili. Macdonald ne zavi-da konservativcev za težkoče, ki se jim obe-tajo. Teh težkoč spričo zastoja angleške trgovine ne bo tako lahko premagati, kakor bi se mislilo.

Kolonijalni minister Thomas je izja-vil v Derbyju na neko vprašanje, da bi bilo hinavsko, če bi ne priznal, da ga je poraz delavske stranke razočaral. Bila je poražena, ker so se meščanske stran-ke zvezale proti njej. Žal je tudi res, da je Zinovjevo pismo pri tem igralo odlo-čilno vlogo. Kljub temu pa bi bilo na-pačno sedaj izgubiti pogum.

Clynes je izjavil, da je rusko vprašanje dalo sovražnikom Anglije vse mož-nosti, ki so si jih mogli želeči, da so v Angliji dvignili razredni boj.

BALDWIN IN FRANCIJA.

Pariz, 31. oktobra. s. Posebni poroč-e-valec »Oeuvre« v Londonu je vprašal nekega vodjo konservativne stranke o posledicah angleških volitev na odnoša-je napram Franciji. Vodja je odgovoril: »Ali imenujete mogoče v Franciji Poin-careja konservativca? Poincare je hlad-nokrvno odklonil reparacijske pritožbe in je vsled Poruhaja povzročil prelom z Anglijo ter izpodkopal stališče konser-vativnega kabineta. Baldwin z gotovost-jo upa, da se bomo s francoskimi radi-kali boljše razumeli.«

BALDWINOVA ZAHVALA.

London, 31. oktobra. s. Baldwin je ob-javil angleškim volilem poslanico, v ka-teri se vsem volilem prisrčno zahvalju-je, da so mu odgovorili v onem smislu, kakor jim je na predvečer volitev po-lagal na srce.

Odmev angleških volitev v inozemstvu

PRESENETLJIVO SOGLASJE V ZADOVOLJSTVU NAD KONSERVA-TIVNO ZMAGO. — MUSSOLINI VIDI V NJEJ ZMAGO FAŠIZMA. —
ODMEV KONZERVATIVNE ZMAGE V
FRANCIJI.

Pariz, 31. oktobra. s. Francosko časopisje ne sodi o izidu angleških volitev enotno. Del desničarskega časopisa pri-čakuje od Macdonaldovega poraza koristnega vpliva na francosko republiko. Le-vičarsko časopisje ne verjame, da bodo volilni izidi bistveno vplivali na an-gleško zunanjo politiko.

»Matins« pričakuje kot prvo dejanje no-vega kabineta, da bo Baldwin uvedel za-ščitno carino za angleško industrijo. Dru-gi ukrep bi bile carinske ugodnosti za dominijone. Poleg tega bo konservativ-na stranka, da postane bolj popularna, podaljšala sedanjí zakon o zaščiti najem-nikov za eno leto. Podpis ženevskega protokola se zdi zelo dvomljiv.

ZADOVOLJNI FAŠISTI.

Rim, 31. oktobra. s. Mussolinijevu gla-silo »l'Popolo d'Italia« komentira izid an-gleških volitev in pravi, da so nasprot-niki fašizma skušali izkoristiti svojačasní nastop Macdonaldove vlade proti seda-njemu italijanskemu režimu. V zmago an-gleških socialistov ni nikdo verjel, ker ni bilo misliti, da bodo angleški konzer-vativci pustili usodo dežele v rokah Macdonalda v trenutku, ko nemška industrija in trgovina ponovno dviga glavo. Povra-tek h konzervativizmu znači anulacijo Macdonaldove zunanje politike, ki je napra-vila veliko zmedo. Izid bo tudi na Fran-cijo pomembno vplival.

Odločilna bitka na Kitajskem

London, 31. oktobra. j. Po poročilih iz Pekinga so čete generala Vu »Pej«-Fuja zadele na nasprotnika. Ta bitka bo odločila o tem, kateri izmed obeh ge-neralov bo zasedel Pekin. Čete generala Fenga so prvi porabljale strupene pli-ne. Nadaljna poročila zatrjujejo, da je general Vu-Pej-Fu pozval svojega na-sprotnika, naj ustavi sovražnosti, ke-se namerava on umakniti »landžurijo«, če bi bil sovražnik pripravljen pristati na status quo ante bellum.

FRANCIJA IN RUSIJA.

Pariz, 31. oktobra. j. Novoustanovljeni akcijski komite za francoske interese v Rusiji je pozval vse francoske upnike v Rusiji naj mu sporočijo svoje zahteve in želje. Komite se bo udeležil predstojatel-j pogajanj ruskih in francoskih bankirjev ter bo kolektivno nastopal za one, ki se mu pridružijo.

SMRT AVSTRISKEGA KIRURGA.

Dunaj, 31. oktobra. j. Danes ponoči je umrl znani kirurg, dvorni svetnik, prof. dr. Robert Gersunz.

VIHARJI V ŠVICI.

Curih, 31. oktobra. j. Zadnjih 24 ur divjajo po celi Srednji Švici močni zapad-ni vinariji s hitrostjo 29 do 30 m na se-kundo. Kakor poročajo, ni bilo že od leta 1914 zaznamovati tako jakih vetrov v Švici.

Borza

31. oktobra:

CURIH: Beograd 7.525, New-York 519.75, London 23.50, Pariz 27.15, Milan 22.55, Praga 15.50, Budimpešta 0.0068, Bukarešta 2.925, Solija 3.80, Dunaj 0.0073375.

DUNAJ: Beograd 1024 do 1028, Bu-dimpešta 92.00 do 98.40, Bukarešta 389 do 401, Milan 3609 do 3681, New-York 70.935 do 71.185, Praga 2112 do 2122, Dunaj 1020 do 1026.

PRAGA: Beograd 48.94, Dunaj 4.695, Rim 147.25, New-York 33.95.

BERLIN: Beograd 6.065, Milan 18.21, Praga 12.435, Curih 80.60.

LONDON: Beograd 312, Pariz 80.35, Rim 104.15, Dunaj 320.000, Praga 150.62, NEW-York: Beograd 145.25, Rim 431.25, Pariz 524, Curih 19.24, Praga 298.

Obnovitev »Kulturbunda«

Beograd, 31. oktobra. p. Minister za vntranje stvari je odobril obnovoitev delovanja Kulturbunda, kateremu bo povrnjeno tudi vse konfiscirano imetje.

Naši kraji in ljudje

Kongres ženske Male antante v Beogradu

Razstava ženskih del.

Beograd, 30. oktobra.

Razstava ženskih del v državah Male antante, Poljski in Grški, ki je nameščena v Domu gojenk srednjih šol, vzbuja vsled svoje zanimivosti veliko pozornost vseh slojev beograjskega prebivalstva. V prvi dvorani so razstavljena slikarska dela naših žensk, poleg nje pa je literarni oddelek, v katerem je zastopan del literarne in publicistične produkcije naših žensk. Tamkaj se nahajajo tudi portreti naših poznanih dramskih umetnic. Na desni strani dvorane je nameščen rumunski in poljski oddelek. V rumunskem oddelku padajo v oči zlasti dragocene toaletne, izdelane po narodnih motivih. V poljskem oddelku so med drugim tudi grafična dela ženskih profesionalnih šol, ki jih je na Poljskem okoli 100. V ozadju se nahaja češkoslovaški in grški oddelek ter dela ženskega saveza iz Zagreba in beograjskega ženskega društva. Češkoslovaški oddelek se odlikuje zlasti po finih čipkarskih delih in raznih tipih narodnih noš. V grškem oddelku so posebno interesantna dela beguncev iz Male Azije, med njimi krasne smirne preproge in z veliko preciznostjo izdelane vaze, posode itd., izmed katerih imajo posamezna dela popolnoma antične motive. Kraljica Marija se je jako živahno zanimala za hrvatsko - slavonski oddelek z bogatimi nošami hrvatskih žensk, kakor tudi za dela gojenk meščanske šole v Mariboru. Po mnenju vseh pa so dosegla največji uspeh dela profesorice Jelene Babič. V oddelku beograjskega ženskega društva napravljajo najlepši utis ženske noše iz Makedonije.

Danes ob treh popoldne se je vršila prva plenarna seja kongresa, ki ga je otvorila predsednica Cantacuzene. Na njen predlog so bili poslani kralju Aleksandru ter vsem zunanjim ministrom držav Male antante, kakor tudi Poljske in Grške, brzogovorni pozdravi. Nato je gospica Atanackovičeva poročala o delu jugoslovenske sekcije ženske Male antante, gospa Zagropin imenom grške, gospa Bilicka imenom poljske, gospa Sladakova imenom češkoslovaške ter gospa Cantacuzene imenom rumunske sekcije. V debati so sodelovale vse delegacije. Članica češkoslovaške delegacije Plaminkova je referirala o delovanju mednarodnega ženskega kongresa v Londonu, gospa Bilicka o velikem pacifističnem ženskem kongresu v Washingtonu, predsednica grške delegacije gospa Teodoropulos pa o letošnjem kongresu mednarodne ženske alijance v Rimu. Zvečer je bil na čast udeležencem kongresa slavnostni sprejem na dvoru in koncert, katerega se je udeležilo tudi več članov vlade.

Minka Govekarjeva

Gospa Minka Govekarjeva, odlična slovenska javna delavka, je obhajala v torek, 28. novembra svojo petdesetletnico.

Janku Kosu v spomin

Bilo je jeseni leta 1912., ko so začeli na Balkanu pokati topovi. Septembra meseca je prišel tedanji šestdesletnik Janko Kos na stanovanje k profesorju I. ter mu razkril svojo namero, izdati dilaški list «Preporod» z izrazito jugoslovensko tendenco. Misel je bila takoj odobrena in «Preporod» je kmalu začel izhajati. Že naslednje leto, tik pred vidovdanskim praznikom, je vlada list sicer zatrla, nikakor pa ni mogla zaježiti mogočnega razmaha idej, ki jih je razširjalo to glasilo jugoslovenske mladine. Sedmošolec Janko Kos je profesorju javil, da se bo tega in tega dne Vidovdan obhajal v Tirolju.

Izbruhnila je svetovna vojna in dijak ter profesor sta bila v ječi. Seveda vsak za sebe, da se nista mogla sporazumeti. Kos je hotel profesorja rešiti in je tajil, da bi bil kdaj v njegovem stanovanju raji «Preporoda». Profesor pa je (misleč, da se tako dejstvo ne da prikriti), izjavil, da pozna dijaka Kosa in da je bil v resnici pri njem. Prišlo je do konfrontacije, in oba sta vztrajala pri svojem.

Prišla sta pozneje iz ječe in se sporazumela. Oba sta imela na boljšo namero. Dijak je med tem obelil in trpel bedo, profesor pa je med prijatelji zbiral zanj in mu prinašal podporo.

Leta 1921. sem ga našel kot jugoslovenskega oficirja v Sarajevu. Bil je narodno politično močno porit, skoro pesimist. A to le na videz. Kdorkoli pa se je spustil z njim v daljši razgovor, je opazil takoj v njem živo vero in trdno upanje v bodočnost naše države. Bil je še vedno mladeniško idealen, kakor pred več kot 10 leti.

P. J.

Kmetiška tragedija

Uboj med brati.

Maribor, 31. oktobra. Pri Sv. Jakobu v Slovenskih goricah se je završila sinoči žalostna kmetiška tragedija, v kateri je izkervavel 2-letni posestnik Janez Knapčič. Njegov oče je bil drugič poročen in je živel s svojo ženo v vednih preprih, pretepih in pravdah. Bil je nekaj časa ločen. Ko pa sta zakonce težke tisočake zapravdala, sta živela zopet skupaj, toda še vedno brez harmonije. Ta žena je dala Knapčiču samo enega sina, sedaj 20letnega Vincenca, ki je bil seveda mamin ljubimec. Starejši, 20letni Janez, sin prve žene, je bil v preprih svojega očeta vedno na očetovi strani. Oče je temu sinu prepustil tudi polovico posestva, na katerem sta skupno gospodarila. Mlaši sin Vincenc je bil nekaj časa v svetu, zadnji čas pa tudi doma na posestvu.

V četrtek popoldne sta brata vozila drva. Zvečer so se vneli zopet družinski prepri, vsekakor je mlajši sin Vincenc pograbil ročico voza in z njo z vso silo dvakrat udaril svojega polbrata Janeza po glavi, tako da mu je popolnoma razbil. Nesrečnejši je bil kmalu nato mrtev. Vincenc pa se ni več brigal za usodo Janeza, ampak je takoj pobegnil proti Mariboru, kamor je dospel ponoči okoli 22. ves krvav in preplašen. Prvega stražnika, ki ga je srečal v mestu, je pričel razlagati svojo usodo in spopad z bratom, ki ga je bač v preprih radi nekega vola naenkrat začel tolči po glavi s samokresom, nakar ga je šele Vincenc z ročico potolkel na tla. Ne da bi se dalje brigal zanj, se je prišel v Maribor javit sodišču. Stražnik ga je najprej odvedel na rešilni oddelek, kjer so fantu obvezali glavo in ga nato prenesli v policijskih zaporih. Danes popoldne so ga izročili sodišču, kjer je sedaj v zaporih. Takoj po kosilu se je podala na lice mesta k Sv. Jakobu sodna komisijska, sestoječa iz preiskovalnega sodnika dr. Adamiča ter zdravnikov dr. Zorjana in dr. Jurečke, tako da Vincenc Knapčič danes še ni bil zaslišan.

Kino-Abonnement

Elitni Kino Matica (tudi kino v Ljubljani)

sprejema prijave za abonement

z dne 1. novembra. — Natančneje pogoje pri blagajni vsak dan od 10. do 1. ure.

Prijatelj ur...

Ljubljana, 31. oktobra.

Ker so postali v zadnjih časih ljudje pazljivi na razne sumljive ljudi, in posebno trgovci in njihovo osonje strogo pazi na nepoznane jim kupovalce, morajo postajati tudi ljudje, ki vstopijo v trgovino z nepoštenimi nameni, bolj prefrigani. Večkrat se čita o «finih» damah, ki znajo z elegantno gesto neopaženo skriti pod plašč kako dragoceno stvar, za zopet o elegantnih gospodinjah, ki z nasmeškom zamamijo drobno prodajalko, da povesi oči. Oni pa spravijo ta hip v svoj žep kako blestečo se stvarico, ki pa včasih pomeni celo premoženje.

V četrtek popoldne je prišel v zlatarsko trgovino H. Suttnerja na Mestnem trgu lepo obleden mlad mož. Poprosil je prodajalko Terezijo Češnovarjevo, da mu pokaže nekaj srebrnih ur, ker si misli eno nabaviti. Zbral je dolgo časa, kritiziral pa zopet razgledoval in si pustil položiti pred sebe na pult lepo zbirko zapletenih ur. Skušal je na vse načine prodajalko razmotiti in odvrniti za hip od sebe njene oči. Ko se mu je zdelo, da je dosegel svoj namen, pa je nakrat ponesla njegova roka eno izmed ur do ust in mala stvarica je izginila. Tisti hip pa se je že tudi obrnila prodajalka in zapazila njegov manever. Ker ura dolgo ni hotela priti na dan, je bila Češnovarjeva prisiljena opozoriti kupovalca na njegovo smolo, nakar je sicer nerad, toda vendar le, ves v zadregu vzel uro zopet iz ust. Poskušal pa se je opravičiti s tem, da se je izgovoril, češ uro sem preizkusil, če gre tudi v ustih. Nato je zahteval, da mu pokaže tudi zlate ure. Prodajalka je bila sedaj na tujca še bolj pozorna. Toda kljub temu je bil ta sedaj še bolj predrzen. Med ogledovanjem je izpustil eno izmed ur v žep suknje.

Bil pa je tudi v tem slučaju opazen. Nato je odšel na ulico, ne da bi kaj kupil. Prodajalka pa ga ni spustila iz oči. Šla je za njim in zunaj opozorila na tatu

Na drobno: Trikozaža, flanelaste rjuhe, ra-ne flanel, porhante, vsakovrstno modno blago itd. kupite ugodno pri 1924.11
Na debelo: Crobathe Franc. Kranj. ustanov. 1885.

TELEFON

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

TELEFON

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

TELEFON

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

124

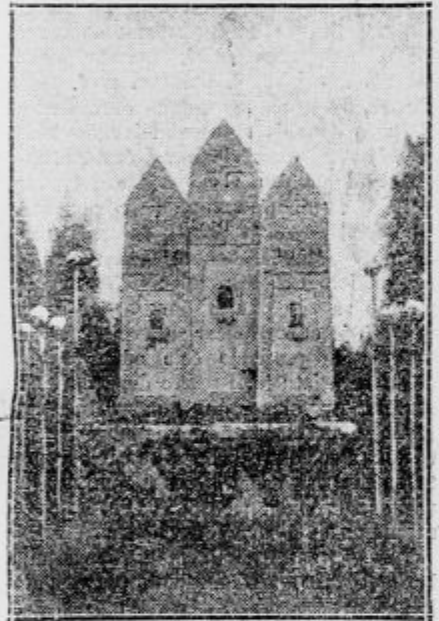
124

124

Grobovi tulijo...

Vsaka družina skrbi za svoje grobove. Po tej skrbi sodimo navadno tudi o ljubezni, ki veže žive z onimi, ki so odšli v večni molk. Narod skrbi — ali bi moral skrbeti — za grobove

Pokopališče pri Sv. Križu v Ljubljani: Skupni grob pesnikov-pisateljev Ketteja, Cankarja, Murna.

mož, ki so delali zanj in postali s tem Vsaka družina skrbi za svoje grobnikakšna skupna narodna last. Po tem tudi sodimo njegovo narodno zavest in kulturo.

Lani je Kranj lepo uredil groba Prešerna in Jenka. Oba groba sta dobila po zaslugi tamošnjih meščanov lepšo obliko, tako da je naša generacija skromno izpolnila dolžnost, kar je v čast njej in mestu, v katerem počivata.

Lani je tudi Ljubljana lepo uredila skupni grob treh predstavnikov naše mlade generacije, Ketteja, Cankarja in Murna. Prostor, kjer se dviga njihov skupni grob, je v bližini križa na levo ob prvem križpotju, računano od vhoda na obširne žale pri Sv. Križu. Prostor je prav lep, obdan v ozadju z vrsto cipres, ki tvorijo tudi ob strani glavni rob na celi grobnici. Kette in Murn sta 20 let ležala na starem pokopališču pri Sv. Krištofu, Cankar pa

v grobnici rodbine Rohrmanove.

Ves prostor je obdan s kamenitim okvirjem. V ozadju se dviga skupen spomenik treh tesno drug ob drugem stoječih, simbolično v enoto združenih kamnov, ki nosijo kratko imena in rojstne in smrtne letnice treh pesnikov. Pokrit je prostor z zelenim mahom, ob vznožju nagrobnih kamnov pa se vzpenja bršljin. V ozadju kipe v zrak naše planine.

Pred temi grobovi se ne bo ustavljalo občinstvo v velikih masah. Ustavil se bo pa pred njimi vendarle marsikdo, mlajši in starejši, in posvetil hip tihe misli njim, ki so čutili za nas in plemeniti misli dali plemenito obliko.

Obiskovalec starega groblja pri Sv. Krištofu pa se bo ustavil pri grobu

Balantovem in se hvaležno spomnil našega prvega pesnika Vodnika. Ne samo njegove pristne šiskarske veselosti, — »preblečen sem meniše bil in rad sem pel, še rajši pil,« — marveč njegove »ilirijske oživljenosti«. Pred sto leti je slutil ono, česar niti mi še nimamo in kar smo od daleč prvi videli 29. oktobra in 1. decembra 1918., — osvobodeno in ujedinjeno Jugoslavijo. Tako je Mežes z gore Nebo gledal obljubljeno deželo, stonil pa vanjo ni, in trije rodovi Izraelcev so po odhodu iz Egipta umrli v puščavi, šele četrti rod je bil veren, edin, odporen in krepak in je prišel v obljubljeno deželo, se v njej uredil in postal velik.

Evo Vodnikov grob, (na desni gledalca) v directoire-slogu. Tu počiva naš veseli, delavni, idealni Balant, pravi Slovenec in pravi Jugoslovian iz dobe, ko obeh teh pojmov še ni bilo...

Kaj pa z drugimi? Pri Sv. Krištofu je še mnogo onih, katerim smo dolžni svojo hvaležnost. To so n. pr. Jurčič, Bleiweis, Cop, Linhart, Korytko. Ali bo naša mladina tudi letos okrasila te grobove? Upajmo.

Pri Sv. Križu je grob, pred katerim se bo ustavil vsak Sokol. To je grob idealista dr. Ivana Oražna, prvega starostja Sokolskega saveza, požrtovalnega Jugoslavana že iz dobe pred vojno, pošteni in dobronaki naše univerze.

Potem pa nas povede naše romanje k spomeniku, ki je nem izraz boli in trpljenja. Naš »le soldat inconnae« — naša žrtev, ki je šla in padla ne vedoč, zakaj in poprej prei pesa vso bol ponižanja. Desettisoči naših mož, ki so se borili za razpadajočo Avstrijo, ne vedoč, da se bore proti Jugoslaviji, so umirali v rojnih, bolnicah, kasarnah, bili opsovani, — zadnja hekatomba, položena v toku neizprosne zgodovine; zadnje ponižanje, preden je prišlo prvo povišanje.

Kipar Peruzzi je dobro pogodil tip tega našega žrtvovanega vojaka. Razoglav, kratko ostrizen, kakor kaznec, sklonjene glave, krotak in ponižen stoji, kakor je stal v čenu in četi po povelju »Ruht«. Obleden je v znani sivi plašč, z dvema taškama na pasu, mož iz čete. Toda v lice je vklesan neizmeren obup in nemo, skoraj živalsko vprašanje: Cemu? Zakaj? Toda roka se že stiska v pest.

Še so grobovi, pri katerih se bodo te dni ustavljali nacionalisti. Tu je grob Krekov (čigar reprodukcija se

Pokopališče pri Sv. Križu v Ljubljani: Spomenik na grobu Ivana Endlicherja in judenburških žrtev.

nam ni posrečila, ker je fotografija posneta z neugodno izbrane strani). Ta formalni klerikalec je v resnici bil iskren Jugoslovian, ki bi se danes obrnil proč od svojih nekdanjih strankarskih tovarišev, ali pa bi obrnil njih same proč od sedanje smeri. Ne njim, narveč nam, ali prav za prav nam vsem je zapustil svojo znano politično oporoko.

Potem je tu grob junijskih žrtev, grob treh nacionalistov, ki so umirajoč poljubljali svojo zastavo. Znidarski, Slajpah, Boltavzar! Grob je okrašen, prihodnje leto bo na njem že stal spomenik in leto za letom bodo k njemu romali bratje pokojnikov, nacionalisti, da se poklonijo žrtvam, padlim od izdajalske bratske roke, žrtvam, ki so pravilno razumevale nacionalno idejo in se zanj žrtvovali, — upajmo, da ne zaman.

Ne v Ljubljani, marveč v Grajski vasi pri Celju stoji spomenik, ki ga kaže naš posnetek.

Mala vasica je to, komaj kakih 20 hiš ima. A kljub temu je zavedna in ponosna. Devet mož in fantov je pobrala svetovna vojna iz njihovih vrst.

Domačini niso pozabili nanje in čim so si po dveh zaporednih, razmeroma ugodnih hmeljskih letinah gospodarsko malo opomogli, so se z vso ljubeznijo in vztrajnostjo podali na delo, da postavijo dostojen spomenik svojim tovarišem, ki počivajo brez spomenikov in negovanih grobov po vseh mogočih bojiščih. Z izredno požrtovalnostjo so zbrali med sibo lepe desetisočake (dinarske!) in v letošnji jeseni so slovesno odkrili na najlepšem kraju sredi vasi lep in dostojen spomenik padlim rojakom. Bo to v Sloveniji eden prvih, ako ne sploh prvi spomenik pijelete in hvaležnosti do padlih. Prinašamo danes njegovo sliko, požrtovalnost male savinjske vasice pa priporočamo v vzgled in posnemanje tudi drugim, večjim in premožnejšim krajem širom domovine.

Kult mrtvih je prastar ritus človeštva. Prvi početki filozofije, razmišljanja o vrednosti in smislu življenja, prve oblike verovanja in prvi nabi do transcendentnega se pojavljajo ob tem kultu. Med bolj ali manj zmiselnimi svojimi šegami, je krščanstvo po prastarih poganskih oblikah posnelo ta kult in mu določilo praznika »Vseh svetnikov« in »Vernih duš«. Današnja oblika tega kulta je med vsemi šegami in obredi krščanskih konfesij še najbolj simpatična in popularna, ker je skupno elementarnemu čustvoevanju vsega civiliziranega človeštva. Lani

Spomenik v vojni padlim vaščanom v Grajski vasi (Savinjska dolina).

odkrite najdbe v jamah ob reki Lot v Franciji, 1500 let stare, so nam prav tako blizu in svete, kakor sveže gomile od večeraj in danes.

Te dni bodo gorele lučke na grobovih po vsem kulturnem svetu in menda ne bo mnogo grobov, ki bi bili docela zapušteni.

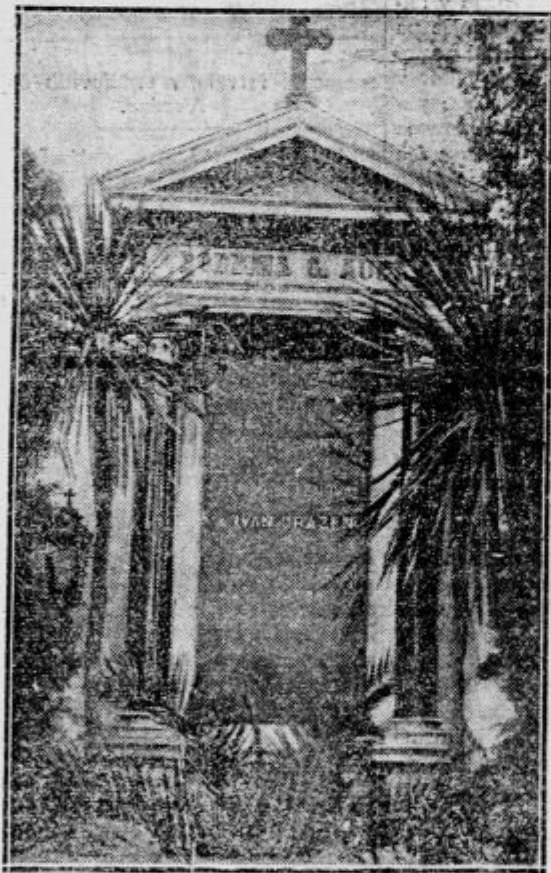
Brez vencev, brez cvetk ostanejo grobovi v Karpatih, v Galiciji, na Assiagu, pod Višegradom, oni ob Beogradu in pod Solunom, na Kajmakčalanu, v Prokletiji, na Krfu, v Dobrudži, v Bizerti, ob Soči, na Krasu.

Grobovi v Mittergrabenu, Thalerhofu in nešteti sličnih krajih prokletega imena. In kaj je z grobovi na Suhem Bajerju?

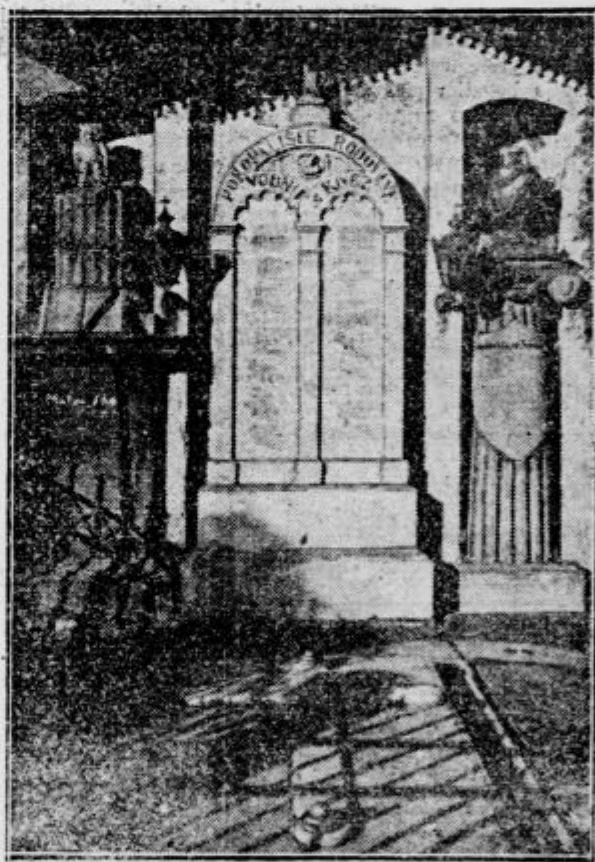
Njih ne smemo pozabiti. Njim mora veljati vsaj ena pobožna misel današnjih dan.

Tik poleg nas zevata dva grobova. Namenili so ga tujci našemu primorskemu in koroškemu narodu. Ta dva grobova tulita in nas spominjata pri vsaki priliki, da se ne bosta zaprla nikdar. V njih leži Lazar, in mu bo nekega dne rečeno: Vstani! In bo vstal.

Tik za spominom vseh mrtvih prihaja zavest, da je naš vseh živih dan in da vsi iz pobožnega spomina pro-

Zadnji dom prvega jugoslov. sokolskega starostja dr. Iv. Oražna na ljubljanskem pokopališču pri Sv. Križu.

Vodnikov grob in spomenik pri Sv. Krištofu v Ljubljani.

Franta Behuslav:

Mlinar in njegova hči

Stara Raupachova igra »Mlinar in njegova hči«, v kateri se glavno dejanje godi na božični večer, se je igrala menda po vseh odrih 1. novembra samo zato, ker se eno dejanje godi tudi popolnoma na pokopališču.

Igralci pa smo s to igro radi uganjali šale. Marsikje so se tovariši naravnost radovali na nove šale pri bodočem »Mlinarju«. Zmerom so si namreč izmišljali nove dovtilpe, katere pa so uporabljali predstavitelji večjih vlog šele na predstavi, tako da so improvizirani dovtilpi druge igralce presenetili. S tem se je žalostno občutje v drami navadno izpremenilo v burkasto.

Načrtljivejša vloga za šale je grobokopova. Neki igralec je vzbudil smeh nehoté že v prizoru, ko ga stari mlinar sprašuje o čudnem pticu, ki je skovikal na mlinu. Grobar ima odgovoriti, da je bila sova, toda iz sove je napravil čisto drugačnega ptica. češ: »To — to je bila — to je bila vosa, očlat«

Seveda se je občinstvo zakrohotalo, a mlinar si je grizel ustnice, da bi z vidnim smehom ne pokvaril situacije.

Zato pa so se do sita nasmejali igralci za kulisami in po garderobi.

Drug grobar je sprenjal in razlagal polnočni izprehod duhov z dvema prstoma, s katerima je na mizi kazal, kako različni duhovi različno korakajo. Ze prej se mu je šepetalec smejal tako, da mu ni mogel več pravilno šepetati. Ljubeznivi grobar si je torej svojo povest uredil po svoje in brez ozira na avtorja.

»Čakaj! Blažek, daj mi najprej stampri!« je dejal. Krčmar Blažek mu je torej nallil in grobar si je čbrisal z rokavom usta ter začel:

»Prijeteljčki, to ni kar tako! Tega ne vzdrži vsak grobar. Povem vam, prijateljčki, noč je noč — da, noč — kakor rečeno, noč, izmed vseh noči naj čenejša noč... Blažek, daj še eno solzo!« — Ko je papil, je nadaljeval: »Nocoj mora grobar pokazati, ali ga je kaj v blačeh. Kakor hitro udari prvi na cerkveni uri, je že polnoč: cerkev se naenkrat razsvetli, vrata se odpro sama na stežaj — in parada se začne — duhovi obeh spolov vseh velikosti, vseh starosti prikorakajo. Vsak duh drži pred seboj prižgano

svečko, in tako vam stopajo lepo drug za drugim kakor gosti. Kadar udari v stolpu dvanejsitič, v cerkvi vse samo od sebe uga — vrata se sama od sebe zapro in — eh! — paradnega marša je konec... Da, da, to niso mačkine solze, gledati tako procesijo. Kadar je cerkev vsa svetla, zapoje orgle in slišiš rajsko godbo, da človeku kar mrz leze po hrbtu! — Ndā... torej, ko se odto cerkvena vrata, pridejo med duhovi najprej vdove — pri tem je kazal s prsti na mizi žalestne, kratke korake. »Potem gredo otroci« — pri tem so poskakovali njegovi prsti po mizi in označevali male urne korake in poskoke. — »Nato gredo stare mame, babice« — hkratu je kazal drobne korake in klekajoča kolena. — »Potem pridejo možje« — koraki so bili moški, trdi, kakor na vojaškem maršu. — »Nato gredo starčki« — kakor babice. — »Zdaj pridejo fantje« — ki jih je označil kakor može, a na koncu spreveda stopajo device... A obrnivi se h krčmarju, je rekel: »Teh pa letos baje sploh ne bo, ker se jih je premalo narodilo...«

Pa tudi v drugih vlogah so lahko igralci zabavali svoje tovariše, ako niso dobro znali vlog.

Prizor na pokopališču je nekje izpestril prav poseben, doslej neviden

pojavn. Ko je namreč z gledališkega nebesa slikovito padal snežec na posvečeno polje v obliki nastriženih papirkov, tu je začel naenkrat padati sneg v obliki velikih kep zmečkanega papirja, a publika je kar otrpnila, ko je z nebes priletela skoraj cela »Narodni Politika«... Le kako je prišla v ozračje? Mar čita celo Bog Otec politične dnevnike?

Ali takoj nato se je iz oblakov začela iztezati roka, nato se je pojavila glava, pa trup in — bum! — je tresel cel človek sredi odra.

Morda sam gospodar snežnih mas? Ne, le igralec, ki je v nevidnih višavah igral Gospoda Boga, belil pokopališče s snegom, a v ta namen usipal drobno nastrižene papirčke. Ko mu je »snega« zmanjkalo, je začel urno trgati novine, pri čemer so mu ušle cele kepe, naposled cela »Narodni Politika«.

Hoteč debeli prašiti dnevniki ujeti še v letu, se je igralec nagnil, bliskoma segel v zrak, a pri tem je izgubil ravnotežje ter sam zletel navzdol na oder. K sreči je mu ni pri mali višini gledališča nič hudega zgodilo — a igralci in gledalci so poklali od smeha.

A ne le v prvih dnevih novembrskih je »Mlinar« izpolnjeval svojo blagajnično dolžnost. Neka češka gledališka družba je uprizarjala to privabljivo

tragedijo makar celo poleti, ko priroda nikakor ni bila v občutju vse-svetniškem ali božičnem.

Pri Ivani Muskovi so igrali »Mlinarja« vse leto. Kjerkoli je bil slab obisk, so dajali »Mlinarja« celo za beneficije. Teda igrali so resno, pošteno. Zlasti enkrat v jeseni v Manjetinu. Nekemu steklarju Jonaku je bilo prav posebno všeč. Ko se je vrnil v bližnjo tovarno za steklo, je navdušeno pripovedoval o »Mlinarju in njegovi hčeri«. Njegovi tovariši so nato sklenili, povabiti igralce, naj jim pridejo še tja zaigrati »Mlinarja«. In res so šli tja in igrali brez odra in kulis kar na tleh v neki gostilni.

Igralec Jan Černý mi je pripovedoval o tej predstavi:

»Ampak, človeče, mi smo to zair ali veselo! Iz smehu skoraj nismo prišli, a »Marica« se je na koncu igre tako smejala, da od smeha ni mogla umreti. Torej smo to napravili tako, da sta se »Konrad« in »Marica« vzela! — Prav zadovoljni so bili steklarji z nami, dokler jim ni Jonak izdal resnice... Tedaj pa so bili steklarji razčlenjeni. Kar vrela je v njih proti nam... Tako smo morali iz tiste vasi kar pnoči ujeti...«

(Iz knjige »Pestrý svět herecký«, gledališki spomini.)

šlosti žrtamo utehe za sedanjost, za bodočnost.

Zato ni samo slučaj, marveč izvira iz našega zdravega čustvovanja. Ko se godba vrača od pogreba, ne svira

Vojni spomeniki v Franciji: V Beaumont-Hamelu ob Sommi so odkrili spomenik onim angleškim vojakom, ki so padli v bojih v okolici mesta.

žalostink, ampak koračnice. Ko se mi vračamo z groblja, se zavemo, da je svet venčanje lep in velik. Včasih le lepa in topla, šuma žolta in rdeča, kostanj vroč, most sladak, dekleta pa oboje. Popoldne je Smarna gora polna obiskovalcev in na poti k Sv. križu vidiš celo promenado. Eno oko se še solzi, drugo se že smehlja, in končno zmaga vseh živih dan. Kar je živega, to obvelja! Evo, deca je okrog nas kopica, in preden bo doživela in legla, bo še prej sama napolnila zibelke.

Kajti čebulice smo v rojih. Vseh mrtvih dan nam je potreben, da vemo, čemu.

Grobovi tulijo...

Vojni spomeniki v Franciji

(S 5 slikami.)

Med narodi, ki so v svetovni vojni imeli največ žrtv, so poleg Srbov in Belgijcev v prvi vrsti Francozi. Ogromne so njihove materialne izgube, a še neprimeroma težje so izgube na ljudeh, pa bile to smrtno žrtve ali pohabljeni. Kaj pomenijo človeške žrtve baš za Francijo, lahko čutimo in si predstavljamo tem bolj, ako vpoštevamo, da je bilo za Francijo že pred vojno naravnost življenjskega pomena baš nazadovanje števila prebivalstva.

Zato ni čudno, da se ravno Francozi z boljo in ljubeznijo, kakor noben drug narod, spominjajo svojih padlih v vojni. Ne mine nedelja, da ne bi odkrili par novih vojnih spomenikov v spomin na-

Vojni spomeniki v Franciji: V središču so postavili in odkrili lep spomenik pripadnikom »republikanske garde«, ki so padli v svetovni vojni.

lim. Na stotine jih je že po vsej Franciji, mesta in vasi tekmujejo med seboj, kdo se bo dostojneje in hitreje odločil onim, ki so s svojo krvjo rešili francosko domovino in ji ustvarili novo veličastno življenje. So krajci v severni Franciji, ki so bili med vojno docela razdejani in sedaj še niso popolnoma obnovljeni, a spomenik padlim vojakom že stoji na najlepšem kraju naselbine.

Tako bo v teh dneh, ko se katoliški svet, bodisi iz verskega čuta, bodisi iz tradicije ali notranje potrebe, spominja mrtvih, v Franciji le malo takih, ki bi jim ne veljalo vsaj ena misel, vsaj en spomin. Izmed nesčetih vojnih spomenikov, ki jih dan za dan prinašajo v slikah francoski listi, jih objavljamo danes tudi mi nekaj. Saj je kri onih, katerim so posvečeni, telesa tudi za nas, za naše osvobodjenje in ujedinjenje.

Neprekosljivi so le živalni stroji.
Nedostajni v konstrukciji in materialu. Izredno nizke cene. 1923a
Oglejte si jih pred nakupom!
J. GOREC, Ljubljana
(selektor Ljublj. kred. banke).

Grobovi pri neomikanih narodih

(S 3 slikami.)

Zanimivo je, kakšne navade imajo neomikani narodi ob smrti svojih članov. Njim ne narekuje spoštovanje, ljubezen ali sočulje do umrlih, kaj naj z njihovimi trupli naredi, marveč zgolj strah pred duhovi, ki so se ločili od mrtvih trupel in žive kot nevidna bitja še dalje. Na daljnem severu Azije živi cela vrsta maloštevilnih plemen, ki imajo prav posebne pogrebne šego in običaje.

Čuhonci izpostavljajo mrtvece v sneg ali močvirje, da jih požro divje zveri. Itelmi jih z vrvo potegnjejo iz kože in vržejo psom, da jih požro. Samojeđi izkopljejo v steno koče posebno luknjo, skozi katero potisnejo mrtliča na prosto, luknjo pa takoj zadela, da bi duh umrlega ne mogel nazaj. Drugod skušajo preprečiti odhod duha iz umrlega na ta način, da truplo skrijejo in noge potegnjejo k telesu.

Nekatera plemena polagajo mrtvece v nekeke grobnice, ki jih sestavljajo iz kamnov, v bližino pa obesijo lobanje morskih psov, rogovje jelenov ali celo človeške kosti. (Slika 1.) Jam ne morejo kopati, ker so tla zamrznjena, zato napravijo le plitve izdolbine, kamor položijo trupla, ter

Vojni spomeniki v Franciji: Spomenik padlim v Champagni.

jih nato pokrijejo z vejicem, naplavljenim lesom ali kamni. Laponci, Jakuti in Tunguzi položijo dostikrat mrtliča v nekeke zaboje, ki jih postavijo na zemljo ali pa pritrdijo nad zemljo med drevesa. (Sl. 2.) Ostjaki zavijejo mrtliča v kožo ter ga položijo v izdolbeno drevesno deblo.

Mnogokrat pa skušajo mrtliča truplo tudi za dalje časa ohraniti. V ta namen se poslužijo neke vrste maziljenja. Pri Aleutih odstranijo bogatim mrtličem čreva in druge dele, ki hitro zapadejo trohobi, očistijo jih maščobe, nato pa napolnijo z listjem in mahom. Aleantinja obesi nato tako preparirano truplo svojega pravkar umrlega otroka v majhni skrinjici nad svojo posteljo, kjer visi leto dni, dokler se ji ne narodi nov otrok. Enako ima poleg sebe Aleut svojo umrlo soprogo ali soproga svojega moža in to toliko časa, dokler more prenašati duh razkrajana.

Pri nekaterih plemenih mrtvece tudi sežigajo na grmadah ali pod njimi.

Povsod se nahajajo raztreseni grobovi, pa tudi pokopališča, če je le plemo ostalo dalje časa v dotičnem kraju. Čez leto dni obhajajo spominske svečanosti. Umrli žrtvujejo živali, katerih lobanje zlože nad grobom (slika 3), sorodniki si pa priredijo še pojedino.

Jasno in glasno zahtevajmo: Mirim - čokolado! 1951/a

ZA JESEN IN ZIMO

SO VSE NOVOSTI

KAMGARNA SUKNA DOUBL LODEN COUVERCOUT PALMERSTON

za moške obleke in suknje

FLAUŠ SUKNO TRAVERS KASAN KAMGARN

za damske kostume in suknje

PLIŠ KRIMER BARZUN ASTRACHAN DEFTIN

za damske plačhe in jope

v bogati izbiri ter najdovršnejših kakovostih doma.

Oglejte si zalogo in izločbe in prepričani boste, da se kvalitativno najbolje kupi pri

LENASI & GERKMAN

1972a LJUBLJANA

Socijalna politika

Poslovanje osred. urada za zavarovanje delavcev

Po smrti Viljema Bukšega je bil za generalnega ravatelja te naše velevažne socialne institucije imenovan hanski svetnik g. Milan Glaser, prejšnji ravnatelj tega urada.

Gospod generalni ravnatelj je na zadnji seji ravnateljstva članom ravnateljstva podal izčrpno poročilo o dosedanjem delovanju osrednjega urada.

Naša javnost je to poročilo deloma izrabila v politično demagoške svrhe, de-

Vojni spomeniki v Franciji: Ogromen spomenik v Proyartu ob Sommi.

loma pa ga samo suho registrirala. La vendar je v poročilu obseženo ogromno delo in tudi veliki uspehi, ki kljub splošnem nerazpoloženju naprav socialnemu zavarovanju in centralistični organizaciji ne smejo zatemniti, ker so živ dokaz, da jugoslovnsko delavstvo sme upati, da bo preje ali sleje deležno res modernega socialnega zavarovanja. Začetek pa je vedno težak in to zlasti v socialnem zavarovanju, ki ni niti v kulturnejših, socialno, gospodarsko in administrativno enotnejših državah posebno priljubljeno. Socialno zavarovanje je gospodarska, socialna in kulturna potreba. Zato mora biti vse udejstvovanje odgovornih činiteljev usmerjeno za ciljem, da to zavarovanje popularizira in ga obda z ljubeznijo in spoštovanjem ne pa s sovraštvom, tudi, ako ima napake. Napake se lažje odpravljajo v miru, kakor pa v vojni. Najnevarnejše pa je socialno zavarovanje izrabljati v politične svrhe, ker to zavarovanje kot v bistvu humana naprava ne ponesce politike — kakor nobena druga humana ustanova, ako hoče uspevati. Tu velja vsi za enega, eden za vse. In le tisto zavarovanje bo resnično koristno, ki bo delo kompromisa in sporazumnega delovanja; vsak diktat ali izsiljevanje bi učinkovalo kakor strup, ki razkaja. Kritika dosedanjega dela na polju soc. zavarovanja mora biti resna in stvarna, ker bi vsaka neresna in neobjektivna beseda podpirala le boj proti soc. zavarovanju in bi olajševala delo onih — sicer redkih — skupin, ki v soc. zavarovanju ne vidijo žive gonilne sile v ustroju celotnega našega soc. zavarovanja.

Breme iz naslova soc. zavarovanja je veliko in težko. Predpis za bolniško in nezgodno zavarovanje in za posredovalnice dela (podpora brezposelnim) je znašal v letu 1923. skoro 272 milijonov dinarjev. Matematično sloni naše zavarovanje na sledeči podlagi: Tedenski pregled za bolniško zavarovanje znaša 6 odst. zavarovane dnevne merze, nezgodni prispevek znaša toliko odst. bolniške

V letu 1923. je bilo iz naslova bolniškega zavarovanja izplačano podpor ca. 108 milijonov Din (predpisa, ne dohodkov 156 milijonov Din). Upravni stroški 18 odst. (27 milijonov), razni izdatki 0,47 odst. (800 tisoč), tako, da znaša čisti knjižni skupiček ca. 22 milijonov Din. Odstotek bolniških podpor stalno narašča in resno ogroža finančno ravnotežje. Če v letu 1923. so bili nekateri okrožni uradi pasivni. Tudi ljubljanski okrožni urad se radi obilnih zaostankov bliža nevarnosti pasivnosti. Pri tem pa je pomisliti, da odst. podpor še ni dosegel predvojne višine, tako, da je pričakovati stalen porast. Zato je dobra uprava nujna in najvažnejša potreba, ker drugače grozi nevarnost, da bodo bilancne pasivne.

Število zavarovanih članov je 1. julija 1924. doseglo 459.988, ki so porazdeljeni na 125.897 obratov. Nezgodno statistični podatki utemeljujejo pravilnost sedanje višine premij.

Poročilo pravi, da je bilo najtežje delo osrednjega urada nadzorstvo nad posameznimi okrožnimi uradi. To delo da je bilo posebno delikatno pri onih uradih, ki do novega zakona niso poznali dobrega nadzorstva nad svojim poslovanjem. Niso se mogli uživati v nove razmere in so to nadzorstvo smatrali za omejitelj avtonomije in za škandiranje.

Vojni spomeniki v Franciji: Veličasten spomenik žrtvam v strahovitih bojih za Verdun.

Poliklinika za šolsko mladino v Ljubljani

Brez trušča in reklame so otvorili v četrtek dopoldne v Ljubljani važen zavod, šolsko polikliniko, ki naj osredotoči socialno higijensko skrb za mladino ljubljanskih šol in jo čim bolj smotreno organizira. Pri otvoritvi, katere so se udeležili zastopniki uradov in časopisja, je imel vodja poliklinike g. dr. Pirc kratek referat o današnjem stanju šolske higijene pri nas in drugod in o smernicah za bodočnost. Poudarjal je pri tem, kak pomen ima za razvoj tega važnega skrbstva osredotočenje socialno-higijenskega delovanja po šolskih poliklinikah, ki so se izborno obnesle povsod, kjer so jih uvedli.

Novi zavod je nameščen v okusnem in smotrenem paviljonu na vrtu učiteljskega paviljona, nabavljen na račun reparacij, obsega celo vrsto prostorov, ki so potrebni za nemoteno poslovanje. Iz velike,

zračne in svetle čakalnice prideš v higijensko kopalnico s prhami (poleg nje je čedna sobica za zdravniško sestro), na drugi strani pa se vrste ambulatoriji in pisarne. Vse je urejeno prijazno in higijensko. Ne spominja niti najmanj na bolnico ali kaj sličnega. Mladina, ki bo prihajala v te prostore k preiskavanju in zdravljenju, se bo lahko počutila v njih kakor doma.

Zdravniško službo na polikliniki bosta opravljala začasno honorarna šolska zdravnik dr. Anton Breclj in dr. Ana Zalokar. Čim bo to mogoče, se jima pridruži še specialist za oči, ušesa in grlo ter zobni zdravnik. Potem bo lahko poliklinika opravljala vse skrbstvo, ki je v zdravstvenem oziru normalno potrebno za našo mladino. Do novega leta, ko stoba zdravniška zaposlena še s preiskovanjem mladine v šolskih zavodih, bo klinika poslovala le dvakrat tedensko, poslej pa dnevno.

Med obiskovalci je vzbujal pozornost tudi čisti vodnjak, ki stoji v prostoru pred paviljonom sredi lične gradice. Vodnjak, ki bi ga bilo čim bolj priporočiti za splošno vpejavo ne samo za raba mladine, ampak tudi za odrasle, tvori fontena s štirimi navpičnimi iztoki, iz katerih brizga voda. Na ta način je okuženje pri pitju popolnoma izključeno.

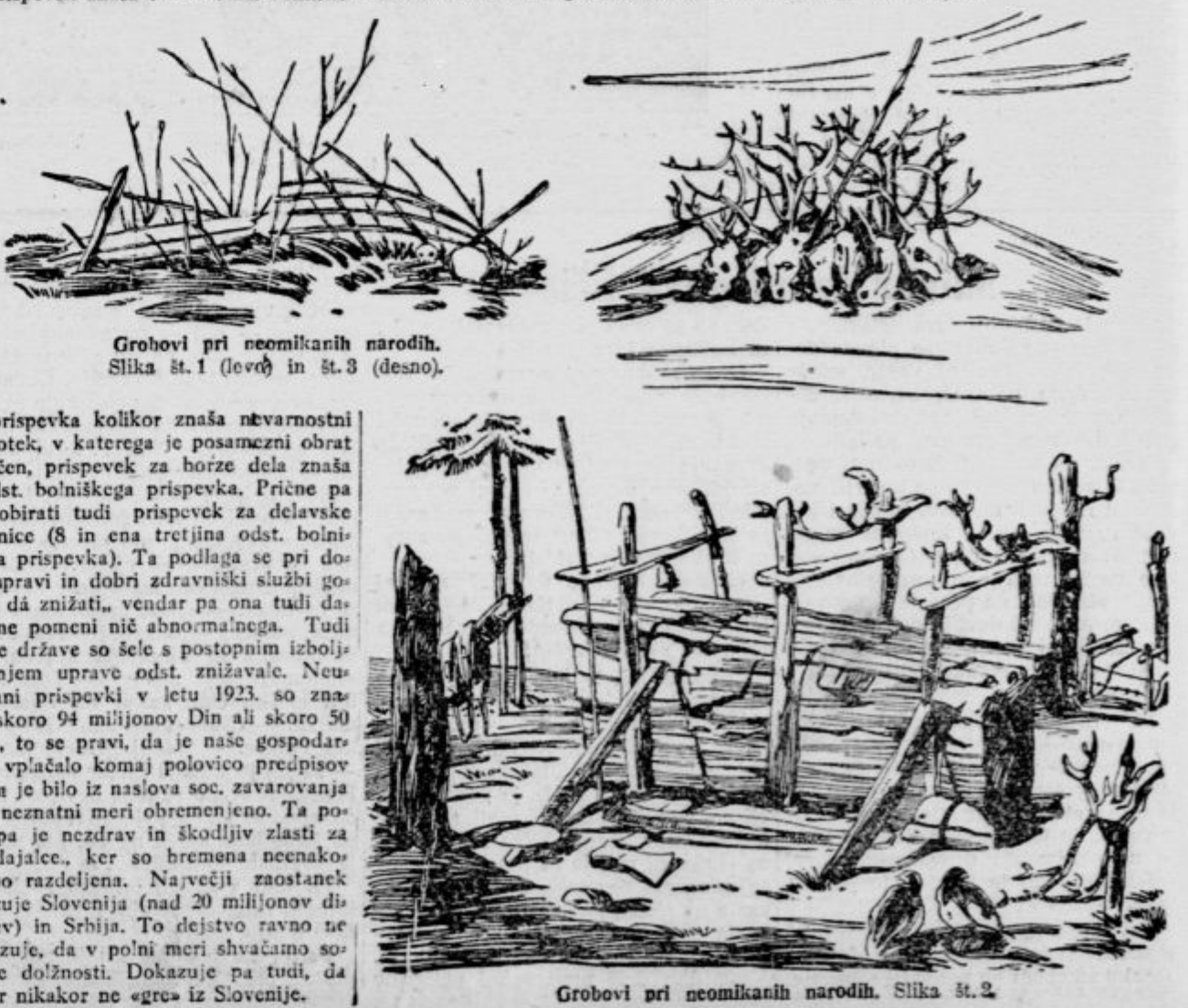
Po izjavi sanitetnega šefa dr. Katičiča, se namerava otvoriti slična šolska poliklinika v kratkem času tudi v Mariboru. Vse priprave so že v teku in material večinoma nabavljen. Z graditvijo se bo začelo, čim odkaže občina primeren prostor.

Podporno društvo za uboge učence na državni realni gimnaziji v Celju

Je imelo svoj redni občni zbor v gimnazijski posvetovalnici v sredo, dne 29. t. m. Predsednik g. ravnatelj Jeršincovič se spominja uvodoma tihga, a tem pomembnega društvenega delovanja, vsled katerega je v današnjih težkih življenjskih prilikah, ko so knjige razmeroma zelo drage, omogočen obisk zavoda marsikateremu dijaku. Tajnik g. prof. Rajič poroča, da je na razposlane okrožnice za podporo odzvala slovenska javnost Celja in celjskega okraja v prav častnem številu. Od preobrata naprej je žrtvovalo društvo za nakup knjig, ki so se morale po večini na novo uvesti, že lepe vsote. Samo v pretečenem poslovnem letu je nakupilo in razdelilo 400 novih knjig ter plačalo za nje 13.068 Din. Po društvenih pravilih je odbor sicer začrtal širši delokrog, toda prvič je šele odbor v tem poslovnem letu imel toliko denarnih sredstev na razpolago, da je nabavil za najrevnejše dijake tudi čevlje ter izdal za to 2850 Din. Vseh izdatkov je bilo v pretečenem poslovnem letu 18.159 Din, denarnega prometa pa 44.688 Din. Društveno premoženje znaša 12.905 Din.

Pri volitvah je bil poleg ravnatelja, ki je itak že po društvenih pravilih določen za predsednika, izvoljen še sledeči odbor: gg. dr. Josip Vrečko, vikar Peter Jurak, prof. Slavko Raič, Josip Kardinar, Josip Kožuh in Anton Cestnik. Pregledovalca računov sta g. prof. Martin Mastnak in Franc Mravljik.

V Celju deluje za revne dijake poleg Podpornega društva zelo marljivo tudi dijaška kuhinja. Ako izkazuje torej Podporno društvo koncem poslovnega leta 1923./1924. tako lepe uspehe, se ima v prvi vrsti zahvaliti ljubiteljem slovenskega dištva v Celju in celjskem okraju, od katerih so prihajale za društvo vključ že velikemu narodnemu davku prav lepe vsote. Zeleti je le, da bi to veliko požrtvovalnost vseh rednih in podpornih društvenih članov pravilno pojmovala naša učeca se mladica ter poplačala to važno narodno delo z lepimi uspehi in vzornim obnašanjem.

Grobovi pri neomikanih narodih. Slika št. 1 (levo) in št. 3 (desno).

Grobovi pri neomikanih narodih. Slika št. 2.

Honoré de Balsac — F. K.:

Zatajena ljubezen

Roman.

Tako je kmalu zapadel v brezdelno žalost, ki je od vsega hudega najnevarnejše zlo. Celo njegovo bitje je prepojila melanholija; stalno ga je grizla oolost.

Léon je bil sin ugledne družine, vzgojen v smislu častitljivih principov; zato ni nikdar izkoristil svobode vojaškega stanu. Poklicni študij, potem pa napori in častni vojni pohodi mu nikdar niso puščali toliko časa, da bi ga s kakšno ženo združilo trajnejše in prišrenejše razmerje. Dasi je bil zmogel toplejših čustev, ni še nikdar ljubil. Zato je urezal ta prvi vtis toliko globlje.

Zdaj je slučajno srečal ženo, vredno ljubezni. Njeno ljubeznost je povečala skrivnost, ki jo je sama sprostila krog sebe — potem pa je izginila kakor senca. . . . Tudi oče bo kmalu; toda nikdar mu ne bo dano, prižeti na srce otroka svoje ljubezni. Najslajše in najmočnejše vezi so ga zvezale z osebami, ki jih je oživljala le njegova fantazija, ki jih pa ne sme nikdar poznati in imeti! Podobno misli so ga mučile neprestano.

Ko pa je vedno znova prebiral nje no pismo in razmišljal o njega vsebini, mu je končno zasijal žarek upanja.

Se niso bile izgubljene vse možnosti, da najde svojo neznanko. Neke vrste vez je bil vendarle še obljubljeni mu zagonetni prstan, ki mu bo naznanil zaželjeni dogodek. Poleg tega pa — če misli mati tako urediti, da bo otrok kadarkoli lahko našel svojega očeta — potem bo primorana, da stalno čuje nad njegovo usodo in njegovimi poti. Ta zavest, da se bo nevidna žena še ukvarjala z njegovim življenjem, ga je ganila in malce potolažila.

Toda usojen mu je bil nov udarec. Njegov polk je dobil povelje, da se preseli v neko mesto v severni Franciji. Obupal je znova, ker je moral sle-

dit polku. Ko je zapuščal Pariz, je izgubil poslednjo nado, da najde slepiskane žene. Obenem se je bal, da bo ona pozabila nanj, ko bo pokopan v zadnjem kotu province. Tako nestrno pričakovano obvestilo ga menda niti ne najde.

Kljub temu je moral stran. Bivanje v malem provincijalnem gnezdu brez družbe, brez sprememb, razven samotnih sprehodov še celo ni bilo pripravno, da razvedri Léonove temne misli.

V.

Dočim je bil Léon v tem svojem izgnanstvu prepuščen svoji žalosti in nestrno štel dneve, ki so ga ločili od obljubljenega obvestila, je živila tudi njegova neznanka sama zase na razkošnem posestvu ob cesti Tour-Bordeaux. Z živahnostjo svojega ognjevitga temperamenta se je vdala sladkim nadam, ki si jih je sama ustvarila. Vse ji je bilo novo, vse jo je očarovalo v njeni neodvisnosti.

Mlada Elinora, rojena na otoku Martinique in vzgojena na deželi med kopo sužnje, ni poznala do svojega šestnajstega leta nobene druge oblasti nad seboj, kakor le prizanesljivo voljo svojih starišev. Strogi družabni zakoni je niso nikdar uklenili v zdravilni jarem.

V tem času je pričela njena lepota vzbujati pozornost. Razvnela je poželenje gospoda de Roselisa, najbogatejšega kolonista na otoku. Prosil je za njeno roko; blesk njegovega bogastva je tako oslepil častihlepno rodbino, da so mu je skoro na mestu izročili.

On je bil mož štiridesetih let, lepe zunanosti, imel pa gnusen in zaničevanja vreden značaj. Kot vrhovni nadzornik nasadov, ki so pozneje prešli v njegovo last, se ni nikdar oddaljil od tega poklica; navajen tiranskega ukazovanja se je utrdil v vseh hudebija, ki jih rodita popolna samota in neomejena oblast.

Bil je nezaupljiv, nasilen, brez principov in pravosti. Kratak čas je laškala njegovemu samoljubju zavest, da je dobil roko najlepše deklice v vsej

koloniji. Kmalu pa je čutil do nje nizkотно ljubosumnje, s katerim jo je mučil z vso surovostjo svojega značaja, hrepenečega po oblasti.

Elinora je bila zaprta sredi zamork, ki jim niti ukazovati ni mogla; ona izmed njih je bila celo njena tekunica. Pretrpeti je morala najhujše ponižanje.

Tu se je prepojila njena občutljiva in ponosna duša z globokim sovraštvom. Odslej je do vseh mož čutila le odpor in sovraštvo, dasi ga je zaslužil le oni, ki ga je pač spoznala.

Stariši so pomrli žalosti, da so žrtvovali edino hčerko. Njen mož se je pa pripravil, da se preseli na Francosko, kjer se je že dogovarjal glede nakupa nekega posestva. Bil je že presaničen z vsakovrstnimi zabavami, ki mu jih je nudilo njegovo dosedanje življenje. Toda smrt ga je prehitela sredi neke običajne veseljaške gostije.

Tako je lepa Elinora postala naenkrat najbogatejša vdova kolonije, stara komaj petindvajset let in popolnoma neodvisna.

Ker se ji je gabila dežela, kjer je užila toliko grenkobe, je sklenila, da uresniči načrt svojega moža in se naseli v Francijo. Najela je ladjo z gospo de Gernancejevo, neko svojo prijateljico iz mladih let, ki je živila v srečnejšem zakonu in se istotako odločila prenesti svoje premoženje v to deželo. Elinora je na grobu svojih starišev obnovila prisego, da ne bo nikdar noben mož več gospodar njene usode in se ukrcala s tisočimi načrti in tisočimi mi nadami.

Gospa de Roseljeva je prva leta svojega nesrečnega zakona globoko žalovala zaradi svoje neplodnosti. Pozneje se je potolažila, češ, da bi dete lahko podedovalo one gnusne strani značaja, vsled katerih je ona toliko trpela.

Po prvem veselju nad zlato prostostjo pa je zopet oživela bolelost, da nima otrok. Čutila je — navezana sama nase, brez družine, brez nežne ljubezni, na pragu tuje dežele — da ji sama neodvisnost še ne prinese sreče.

Občutila je, da so še drugi pogoji, ki napravijo življenje življenja vredno.

Otroci njene prijateljice, ki so tekom cele vožnje bili neprestano krog nje, so iznova zgostili njene misli krog tega predmeta njenih želja. Medtem, ko se je ljubimkala in igrala z njimi, so se redile prve misli o bizarnem načrtu, ki ga je pozneje uresničila. V brezdelju dolgega, pomorskega potovanja je imela dovolj časa, razmisliti vse do takih podrobnosti, da bi se lahko ognila večjih zunanjih prestopkov proti dobrim običajem.

Skratka: čim bolj se je umislila v svojo namero, tem bolj je bila navdušena za njo. Ko se je izkrcala v Bordeauxu, jo je zanimal skoro edino še način, kako jo izvede. Po kratkem bivanju v tem mestu se je peljala z gospodom in gospo Bernancejevo v Pariz. Tu je hotela ostati čez zimo.

Videli smo, s kakšno lahkomišelnostjo in kako srečno je izvedla svoj načrt. Usoda ji je bila naklonjena, da je našla z Léonom de Préval dovolj takten in plemenit značaj in jo tako rešila nevarnih možnosti, ki se jim je izpostavila.

Ker je zaupala le svojemu zamoren, je temu naročila, naj do zadnjega plesa najame v kakem oddaljenem predmestnem kotu malo hišico. Ukazala jo je opremiti za svoje namene. Skrito pero, da se ugasne luč, skrivna vrata, ki so ji omogočila beg — vse to so bili plodovi premišljene previdnosti, posvečene zadevi, ki je bila vse prej kakor premišljena previdnost.

Ker je stanovala v isti hiši s svojimi sopotniki, je morala najti prikladen izgovor. Povedala jim je že prej, da odpotuje takoj po koncu predpusta na svoje posestvo. In resnično se je dočlenega dne odpeljala v spremstvu svojega zamorca, kljub prisrčnim prošnjam svojih prijateljev. Toda le v svojo malo hišico, kjer je izstopila in ostala. Drugo služinčad je poslala par ur prej na svoje letovišče; tako se je vse posrečilo, kakor je želela.

Po sestanku, pripravljenem s toliko skrbnostjo, se je še nekaj časa skrivala

v svoji hišici. Odtod je pisala Léonu ono pismo, ki ga je pahnila v tako nesrečo. Par dni pozneje je odpotovala v Touraine.

Takoj, ko je dospela tja, je v prvi vrsti poskrbela, da so se po okolici raznesle vesti, da je njen mož, ki je bil že pri ukrcanju bolan, umrl med vožnjo. Njena žalna obleka je potrjevala govorico. Kmalu pa je sem in tam namignila, da upa vsaj na zapoznati sadi svojega zakona.

Čez par mesecev so se vsi uverili o resničnosti teh nad in gospa de Roseljeva je porodila hčerko, ki so jo dojili v gradu.

S kako razigranimi čustvi je pritisnila tako zaželjenega otroka na srce! Ta ji je zdaj srečo življenja. Njemu je bila posvečena vsa nežnost, katere je bila možna.

«Da, ti me boš ljubila,» je dejala. «Ti mi boš hvaležna za nežno skrb, ki te bom obslula z njo. Živela bom ie za te in ne bo se mi treba bati, da mi brezsrčnost in psovanje poplačata mojo požrtvovalnost. Končno imam na evetu bitje, s katerim me vežejo najslajše in najmočnejše vezi; upam, da mi bodo zadostovali njegovi objemi in otroško veselje, da bom srečna.»

Naravno se je sredi te čisto neopoznane, opojne radosti spomnila na onega, ki ji je dal to veselje. Predstavljala si je, kako bi bil Léon vesel, če bi videl to dete. Te misli so jo domislile na obljubo, da mu naznani rojstvo.

Hitro je poslala zamorca v Pariz, da naroči prstan. Obenem mu je naročila, naj poišče v vojnem ministerstvu, kje je Léonov polk in naj kakor hitro mogoče odpotuje tja, da mu prinese poslednjo vest.

Prstan mu naj izroči le osebno, predvsem pa se mora odstraniti kakor hitro mogoče, da ga gospod de Préval ne zadrži niti z enim samim vprašanjem.

Zmorec je spretno in z največjo natančnostjo izvršil ukaz.

(Nadaljevanje sledi.)

KUZMI-ČAJ

je svjetska marka kineskih čajeva, prava ruska mješavina

UVOZ ČAJA

P. M. Kuzmičev i sinovi

osnovano u Petrogradu godine 1867.

London 11 Queen Victoria st.
Paris 11 bis Avenue Victor Hugo
Berlin Hohenzollerndamm 15
Hamburg Freihafen. Alter Wandram 12

Skladišta u SHS.

ZAGREB **BEOGRAD**
Kukovičeva 30. Kralja Milana 56.
Telef. 26-92.

15 letno jamstvo

najpopolnejši STÖWEN
šivalni stroji s pogreznim transporterjem (grabejlo); z onostavnim premikom je pripravljen za štopanje, vezanje ali šivanje

1903 a. l.

LUO. BARAGA
LJUBLJANA
Selenburgova ulica 6/1.

L. MIKUŠ
LJUBLJANA, Mestni trg 15
izdelovatelj dežnikov.
Na drobno Na dobole
Zaloga sprehajalnih palic.
Stari dežniki se nanovo preoblecijo

VINO

PODRUŽNICA

vinarsko zadruga

„LJUTOMERČAN“

za ljutomerski in ormočki okraj
v Ljubljani, Stara pot št. 9
poleg vojaške boinice

nudi svoja zajemčeno pristna ljutomerska vina

po ugodnih cenah in pod solidnimi plačilnimi pogoji.

VINO 65/a

GRAFIČNI ZAVOD

za vsa dela, spadajoča
v tiskarsko stroko

DELNIŠKA TISKARNA

D. D.

Tiskarna za umetniška in navadna dela v eno- ali večbarvni izvedbi

Moderno opremljena knjigoveznica

Izdelovanje trgovskih knjig

V Ljubljani, Miklošičeva cesta 16

PERJE

1900/a

za zglavnike, puh za pernice, žimo, afrik in crnih za žimnice, platno za prtiče in vso drugo postojlno perilo, odeje šivane in flanelaste, preproge, zastore, posteljne in karne garn ture, namizne prte, prodaja v velikanski izbiri in čudovito nizkih cenah veletrgovina **R. Stermecki, Celje, št. 331.** Ilustrovani cenik zastoj! Trgovci dobe engros cene

MESARIJA

v industrijskem kraju na izbornem mestu, z vsem komfortom, klavnico in mesnico s pripadajočim stanovanjem, prekaževalnico, hlevom, z uporabo ledenice in potoka se daje v najem reflektantom, ki razpolagajo s kapitalom. Vpraša se pri Josipu Stefanu, posestniku v Prevaljah.

578a

Kanarčke

prave „Edelrollerje“

izvrstne pevce, po 300, 400, 500 Din; samice po 100 Din razpoložljive na vse strani proti jamstvu, da pride živ

Franjo Omahna
Ljubljana, Mestni trg št. 10

5710a

ČREVA

vankovrstna, po najugodnejši ceni kakor vsako leto vedno v salgi. Kupim tudi stroci in vopijeni loj in ga plačam po najvišji dnevni ceni.

Jos. BERGMAN, Ljubljana, Poljanska c. 85.

Tvrška obstoji že 25 let! 1-6/a

Gobe, orehe

rjavi, zeleni in beli

fižol

kupuje

„GLIVA“, Ljubljana
Gospodsvetska c. 3 Wolfova ul. 12

EVGEN LOVŠIN

„RUDE IN KOVINE“

LJUBLJANA, Miklošičeva ulica št. 15.
Telefon št. 727. Brzjavlj: Rude

Zagreb: Preradovičeva ulica št. 23. - Telefon 26-80.
Beograd: Jovan T. Marković, Karadjordjeva ulica, palata „Bristol“.
Telefon št. 668.

Cink, svinec, kositer, baker, svinčena pločevina, cinkova in pocinkana pločevina Cinkarne d. d., Celje, žveplenokisla glina, katran itd.

Kupujemo po najvišjih cenah: stari baker, stari svinec, remelted-cink, kovinaste ostanke itd.

1900-a

Najstarejša slovenska pleskarska in ličarska delavnica

IVAN BRICelj

Dunajska cesta 16
se priporoča. 18

Izvirale točna Gene zmerno.

Obleka

oodela izgleda kakor ako je kemično čiščena in pobarvana v

1. kemični čistilnici in barvarji

JOS. REICH
Poljanski nasip št. 4
Podružnica: Selenburgova ul. 3

1902a II

Maksim Gorkij:

Tolstoj

(Iz knjige: «Vospominanija o Ljve Nikolaeviče Tolstom», Berlin, 1921.)

Njegove roke so čudovite — niso lepe, grčave od nabreklih žil, vendar pa izrazite in polne ustvarjajoče moči. Sliče roke je imel bržčas Leonardo da Vinci. S takimi rokami je mogel vse storiti. V razgovoru rad premetava prste, stiska drugega za drugim v pest, nato pa jih urno razpne in pove lepo, pomenljivo besedo. Podoben je bogu, pa ne Sabaoth ali olimpu, temveč tistemu ruskemu bogu, ki «sedi na javorovem prestolu pod zlato lipo». Ni preveč veličasten, ali lokav je nemara bolj nego vsi drugi bogovi.

Svetoval mi je, naj preberem budistični katekizem. O budizmu in Kristusu govori vsekdar sentimentalno; o Kristusu prav posebno slabo — v njegovih besedah ni ne entuzijazma ne patesa in tudi ne iskric srčnega ognja. Mislim, da se mu Kristus zdi naiven, vreden pomilovanja; čeprav se mu včasih lasa, ga jedva ljubi. Kakor da bi se bal: če pride Kristus v rusko vas, se mu dekleta naročajo...

Spominja me tistih čudakov s palicami, ki vse življenje merijo zemljo, prehajajo tisoče vrst od menastira do menastira, od relikvij do relikvij;

ljudje brez doma, tuji vsem in vsemu. Svet ni zanje, Bog — tudi ne. Molijo ga zgolj iz navade, v duši pa ga skrivaj sovražijo — čemu jih pač podi po zemlji od kraja do kraja, čemu? Ljudje so panji, korenčki, kamenje — na cesti — spotikaš se ob nje in čutiš bolečine. Lahko bi živel tudi brez njih; vendar pa je včasih prijetno, če lahko človeka razljiči, ker si mu tako malo podoben in ker se v ničemer ne strinjaš z njim.

«Romantizem prihaja od strahu, da ne pogledaš resnici v obraz» je dejal snopi povodom Baljmontovih verzov. Suler ni soglašal; začel je šepetati od razburjenja in je zelo patetično prebral nekaj verzov.

«Levuška, to niso verzi, ampak šarlatanstvo, erundistika, kakor so reči v srednjem veku — nezmisljena besedna mešanica. Poezija ni umetelna; ko je Fet pisal:

Se sam ne vem, kaj bom pel
in že mi spev je dozorel...

je s tem izrazil pravo, narodno čustvo pceziye. Tudi muzik ne ve, kje poje — oh, — da-aj... da-aj — pa ti iz tega nastane prava pesem, ki gre od srca kakor ptičja. Vaši novi pesniki vse samo izmišljajo. Koliko je teh francoskih bedarij — article de Paris — in tudi pri vaših poetih je toliko take robe. Tudi Nekrasov je izmišljal svoje borne verze.

— Kaj pa Beranger? — je vprašal Suler.

— Belanger, to je kaj drugega. Kaj pa imamo skupnega s Francezi? Njih

so sama čustva, duhovno življenje nima zanje tolikšne važnosti ko telesno. Francez zanima predvsem — ženska. Izžupan, izživet narod. Zdravniki pravijo, da so jetični ljudje silno čustveni.

Suler je začel oporekati z njemu lastno odkritosrčnostjo in je tja v en dan razsipaval kopico besed. L. N. ga je pogledal in dejal s širokim smehljajem:

«Danes sitnariš kakor gospodična, ki se ji je treba močiti, pa nima ženin...»

Bolezen ga je še bolj posušila; kakor da je nekaj izžgala v njem in je tudi na znotraj postal nekako lažji, prozornejši, bolj živ. Oči so ostreje ko poprej, pogled bolj prodirajoč. Poslušaj pozorno; dejal bi, da se spominja že zdavnaj pozabljenih reči ali pa prepričano čaka nečesa novega, še neznanega. Na Jasni poljani se mi je zdel kot človek, ki mu je vse znano in mu ni treba ničesar več vedeti — človek rešenih vprašanj.

O ženskah govori rad in mnogo, kakor kak francoski romanopisec, vendar pa vselej grobo ko ruski muzik, kar me je poprej neprijetno dojmilo. Danes je v Mindaljem logu vprašal Čehova:

«Ali ste se v mladosti jako pasli na ženskah?»

Anton Pavlovič se je zmedeno nasmehnil, si pogladil brado in zamrmral nekaj nerazumljivega; L. N. pa se je ozrl na morje in priznal:

«Jaz sem bil neukrotljiv...»

Te besede je povedal spokorno; na koncu je pristavil neslan muhički izraz. Tedaj sem prvič opazil, da mu je izraz prišel tako prosto, ko da sploh ne zna spodobnejše besede. In vse kočljive besede zvane z njegovih kosmatih ust preprosto in navadno, kakor da bi izgubljale neke svoje vojaško zarobljenost in umazanost. Spominjam se prvega srečanja z njim, pomenka o «Varenki Olesovi» in «26 in ena». Z navadnega stališča vzeto, je rabil vse polno nespodobnih besed. Najprej me je razžalostilo, da, uprav užalilo; zdelo se mi je, da me šteje k ljudem, ki ne morejo razumeti drugačne govorice. Zdaj vem, da bi bilo neumno, če bi hotel biti užaljen.

Največ govori o Bogu, o muhiku in o ženskah. O literaturi redko in suhoparno, kakor da bi mu bila povsem tuja. Opazil sem, da je njegov odnos do žensk nepomirljivo sovražen in da jih rad dela grše — če niso Kitte ali Nataše Rostove, t. j. omejena bitja. Je to sovražstvo moškega, ki ni mogel izžrpati toliko sreče, kolikor bi bil lahko izžrpal, ali pa je res sovražstvo duha zoper «poniževalne nagone mesa»? Toda — sovražstvo je, hladno ko v «Ani Karenini». O «poniževalnih nagonih mesa» je dobro pravil v nedeljo, pomenkajoč se s Čehovim in Elpatjevskim o Rousseaujevi «Izpovedi». Suler je beležil njegove besede; kasneje, ko je pripravljaval kavo, pa je bil beležke v špiroviki sežgal. Nedavno je bil sežgal tudi sodbo Leva

Nikolajeviča o Ilseu in izgubil beležke o simbolizmu ženitovanjskih navad; o njih je pravil Lev Nikola-jevič jako poganske reči in se je v marsičem ujemal z V. V. Rozanovim.

«Po telesu je ženska iskrenejša od moškega, toda njene misli so bolj lažnjive. Vendar pa ženska ne verjame samemu sebi, če laže, dočim je Rousseau lagal in je — verjel.»

Kako čudno, da rad igra v karte! Igra resno, še razvema se. Ko jemlje karte, so mu roke tako nemirne, kakor da drži na prstih žive ptice, ne pa mrtvih kosov lenenke.

Vsekdar je zelo poveljeval nesmrtnost onstran življenja, toda bolj mu je bila všeč nesmrtnost — tostran. Kot nacionalen pisatelj v najresnejšem in najboljšežnejšem pomenu tega pojma, je vtelesil v svoji veliki duši vse narodne «abosti, vse pohabe, ki smo jih odkrili v naši zgodovini. Njegovi megleni nauki: «Ne bojuj se, »Ne zoperstavljaš se zlu, » nauki pasivizma — so nezdružljivo kvašenje stare ruske krvi, zastrupljene od mongolskega fatalizma — krvi, ki je takorekoč kemično sovražna Zapadu in njegovemu neumornemu, vstvarjajočemu delu, katero se ne ukloni življenjskemu zlu. To, čemur pravijo «Tolstojev anarhizem», je v bistvu in pri korenini izraz naše slovanske protidržavnosti, poleza, ki je pristno

Pozor! Kožuhovina Pozor!

vsakovrstna, v največji izbiri in po solidnih cenah, vedno v zalogi.

Se pripo-
rača **FILIP BIZJAK, krznarstvo**
(Koližel) Ljubljana, Gosposvetska c. 13. 1575 a

Prodá se 30.000 kg

prvovrstnega transformatorskega olja

tvrdke Stern & Sonneborn iz Hamburga.

Specifična težina	0.918
Razplamljivost	155°
Viskoziteta 6.5 pri	20°
Temperatura strditve	15°
Vsebná katrana po Engleru	0.36

Cene 8 Din od postaje Fale pri Mariboru brez soda. Pri prevzetju cele količine popust. Vprašanja se vpošljejo na Elektrarno Falo, d. d. Maribor, Aleksandrova cesta 14 II. 5728 a

IVAN ZAKOTNIK LJUBLJANA

Dunajska cesta št. 46

Telefon št. 379 mestni tesarski mojster Telefon št. 379

Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesené stavbe, ostrejšja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje i. t. d. Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.

Parna žara. Tovarna furnirna

Zelo ugoden nakup modroce, divanov, otoman, klubskih garnitur in vseh v to stroko spadajočih izdelkov outi solidno izdelano in največjeje tvrdka **Peter Kobal**, tvornica tapetniških izdelkov, Kranj (Slovenija). Pri večji naročiteli kakor za hotele, restavracije, mizarje itd. se znaten popust. Pozor, ženi in neveste!

Dobro idoča

tovarna v Ljubljani

moderno zidana, nova, okoli 600 m² površine, se zaradi bolezni in preselelitve **tako prodá**. Tovarna je v polnem obratu, ima električen pogon, popolni lesni in kovinski oddelek, telefon itd., ter se prodá kompletna z vsemi stroji, inventarjem in dvonadstropno stanovanjsko hišo po tako nizki ceni. — Resni interesi naj sporoče svoje naslove pod „Tovarna“ na upravo „Jutra“. 5636a

Slovito
Kamfor-
kremo

kraljice Marije

za negovanje obraza, nadeja parfume, vsa lasna dela, specialiteta: lasne obroke in kito v vseh barvah, priporoča 1888/a I

ALEKS. GJUD ml.

higienično urejeni moderni damski česalni salon v Ljubljani, Kongresni trg št. 6.

Odprto: od 1/2 8 do 12 ure in od 1/2 2 do 7 ure, ob sobotah do 8 ure zvečer.

LOKOMOBILI 10-600 HP

WOLF LANZ novi ili potpuno generalno popravljene i iskušani sa i VOR-NICKIM JAMSTVOM i MONTAZOM

Sirovovuljni - Diesel - upojni plin - motori
BRAČA FISCHER D. ZAGREB

Pantovčak 1 b. Pogledajte naše veliko skladište. 1878a

Tvrda EM. SUPANC v ROGATECU

Telefon I ima naslednje Telefon I

DIRKALNE KONJE

(dirjačke), lastne reje, napredaj ali pa jih oddá v najem:

- št. 1. PRINZI, 12letna kobila za pleme in dirkanje;
- št. 2. PRINZESSE SLOVENIE 3letna žr bica;
- št. 3. PRINZ YUGOSLOVAN, 3letni žrebec;
- št. 4. PETER, 2letni žrebec;
- št. 5. IZIDOR, 2letni žrebec;
- št. 6. CRIDATAR, žrebec.

K uži št. 1, 2 in 3 so do sedaj nastopili pri dvodnevnem ja-nem dirkanju v Zagrebu in si pri tem priborili 3 prve, 2 drugi in 2 tretji nagradi ob zelo dobri konkurenci.

Konji št. 2, 3, 4, 5 in 6 imajo po svojem letniku dirkalno pravico za zelo dragoceni jugoslovanski dirjaški derby.

Konja št. 2 in 3 sta zavarovana proti bolezni, nezdru in poginui pri „Commercial-Unionu“ v L. udouu, vsak za 50.000 Din. 5538a

Jesenska sezija!

Ravnokar dospele novosti po znižanih cenah! 1910a

Velika izbira modnega nakita, svile, baržuna itd.

Perilo za dame in gospode, volnene ter svilene jopice, - - rekavice, nogavice - -

Prodaja z 10 do 20 % popustom!

MODNA TRGOVINA

A. ŠINKOVEC nasl. K. SOSS
Ljubljana, Mestni trg št. 19.

Izdelava zrcal Brušenje stekla

Vdelava stekla v kovinasto pločevino

Graviranje in matiranje stekla.

V stalni zalogi: Stekla za izlozbená okna, za avtomobile in kočije. 1930a

Tovarna za izdelavo zrcal in brušenje stekla.

Centrala: Beograd. A. Špiljak.

Lastnik: Ivan Vrhovec, Ljubljana, Za Gradom 9.

Zaščitna etiketa.

Pravi originalni okrepčujoči želodčni

ELIXIR

VLAHOV

kateraga proizvaja edini tvorničar

R. VLAHOV

Odlikovan na vseh svetovnih razstavah.

Ime VLAHOV in njegova ETIKETA sta zakonito zaščitena v vseh državah sveta. Tvornica R. VLAHOV proizvaja vedno isto vrsto in postopnost svojih specialitet kakor v predvojni dobi.

Zaloga: T. Mencinger v Ljubljani

Sv. Petra cesta št. 43. 1020/a

Čuvajte se ponaredb!

SINGER ŠIVALNI STROJI so na vsem svetu poznani kot najboljši

Singer šivalni stroji, Bourne & Co., New York 709/a Prodaja na obroke

Ljubljana, Selenburgova ul. 3

Centrala za SHS:

Zagreb

Maruličeva ul. 5

Zastopstva v vseh mestih

nacionalna. V neznani davnini nam je bilo zapisano v kri, da moramo vse, kar je raznoterega najbolj poraznoteriti...

Cesto se mi je zdel kot človek, ki je na dnu svoje duše ravnodušen nad pram ljudem; tako visoko stoji nad njimi, da se mu zde podobni mušicam, njihova ničemnost pa se mu vidi smešna in jadna. Predaleč je bil odšel od njih, v nekako puščavo, kjer je z ogromnim naporom vseh sil svoja duha zrl v to, «kar je najpoglavnejše» — v smrt.

Umrli je Lev Tolstoj. Prejel sem brzojavko, v kateri je z najnavadnejšimi besedami povedano, da je izdihnil.

Zadelo me je v srce in sem zarjul od užaljenosti in toge. V nekakem napol blaznem stanju si ga predstavljam takega, kakršnega sem spoznal in videl. Muči me potreba, da govorim o njem. Zamisljam si ga v grobu; leži kakor gladek kamen na dnu potoka. V njegovo sivo brado se je bržčas skrila tih, vsem tuj, varljiv smehljaj. In roke so mu mirno sklenjene; odslužile so pač svoj katoržni rok.

Spominjam se njegovih ostrih oči, ki so prodirale skozi in skozi, in gibov s prsti, kateri so venomer nekaj iskali v zraku; njegovih razgovorov, šal, muhiško ljubeznivih besed in nekam brezobzirnega glasu. In vidim, koliko življenja je objel ta človek, ki skoraj ni bil po človeško umen in — dojemljiv.

Nekoč sem ga videl takega, kakršnega morebiti ni videl nihče: Sel sem k njemu v Gaspro ob morški obali. Pod posestvom Jurupova sem bil opazil sredi pečin na morški obali njegovo majhno, zavaljeno postavo v sivi, cunjasti obleki in z zmečkanim klobukom na glavi. Sedel je na tleh, podprejši z rokami čeljusti in srebrni lasje brade so se mu vili med prsti. Zrl je v daljavo, čez morje. Pod nogami so se pohlevno valjali in prelivali zelenkasti valčki, ko da bi stari čarobnik pripovedovali o sebi. Dan je bil pester; no kamenju so se plazile sence oblakov in starec je bil vkup s kamenjem zdaj svetel zdaj temen. Pečine so bile velike, razpokane in posute z vonjavimi travami morske haloge. Tedaj se mi je tudi on zadel kot star, oživel kamen, ki pozna začetek in smoter vsega ter razmišlja kakšen bo konec kamenja, zemeljskih trav, morske vode in človeka ter vsega sveta od kamna do solca. In morje je zgolj del njegove duše in vse, kar je naokoli, poteka od njega in iz njega. V zamišljeni nepremičnosti starca je bilo čuti nekaj starinskega in čarovnjškega; potopilo se je v temo pod njim zraslo v višnjevo puščavo nad zemljo. Zdelo se je, kakor bi on — njegova osredotočena volja privlačila in odbijala valove, podila oblake po nebu in sence po zemlji. In v tistem trenutku sem kot v hipni blaznosti občutil, da je mogel čudež: Vstal bo, zamahnil z roko in morje se bo strdilo, pečine se bodo zganile in zavpile in vsenaokrog bo oživel.

zašumelo, izpregovorilo z raznimi glasovi o sebi, o njem, zoper njega. Ni moglo povedati z besedami, kaj sem občutil — ne mislil! — v tistem trenutku; v duši mi je vstajala vzhitečnost hkrati z bojaznijo, polje pa se je vse izlilo v srečno misel:

— Dokler je ta človek na svetu, ne morem biti sirota. —

Tedaj sem previdno, da niso škripali koraki pod mano, odstopil in odšel, da ga ne motim v njegovih mislih.

In danes čutim, da sem sirota, pišem in jokam — nikoli v življenju še nisem jokal tako neotlažljivo, obupno in gorko. Ne vem, ali sem ga ljubil, toda: je-li važno, kaj je bilo med nama, ljubezen ali mržnja? V moji duši je vsekdar vzbujal ogromno, fantastično valovanje čustev; tudi če je vzbudil neugodje ali sovraštvo, je to dobilo čisto posebne oblike, ki so dušo dvigale, jo širile in storile, da je bila bolj dojemljiva, bolj dalekovidna.

Krasni je bil v trenutkih, ko se je

nenadoma oglasilo od nekega klapanje njegovih podplatov in se je pojavil kje na vratih ali izza vogala, krenil k vam z drobnim, lahkim in naglim korakom, kakor ga ima človek, ki je vaju veliko hoditi po zemlji. Nato pa je vtaknil velike prste za pas, sekundo obstal, vas naglo premeril s švigajočimi očmi, ki so v hipu opazile vse novo in razumele zmisel vsega.

— Zdravstvujte!
Prevel B. Berko.

Bujni, svilasti lasje,
po rednem umivanju glave z

„Elida“ Shampooom!

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Barvne trakove,
karbon-papir-indigo
L. BARAGA, LJUBLJANA,
Selenburgova ul. 6/1.

Manufakturna trgovina
MARIJA ROGELJ
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 26
(poleg Kolodvorske ulice)
priporoča svojo bogato zalogo štofa caje, kiota, bele, rjave in plave kotenine, oksforda, cefirja, belega, rjavega biaga za rjuhe, svilenih rut in šero, kravate, pavole in nogavice.

Ugodna prilika
Mlinski stroj znamke „Rex“ št. 2. — Mlinski stroj znamke „Henkel“ (Stroj za mlenje grisa) (Griesmaschine) — Mlinski stroj za ločenje mlinskih izdelkov (Saugmaschine) ležeci — Krtačni stroj št. 2, nadalje en par samo brusilnih umetnih mlinskih kamnov (Kunststeine) velikost 42 col. — Vsi omenjeni pre meti so v popolnoma dobrem stanju ter se po jako nizki ceni prodajo. Istotam se prodaja popolnoma v dobrem stanju na pol krita kočija (Za eno vprežnost). Pojasnila pri Ivanu Kurald, valčni mlin Domžale pri Ljubljani. 5743a

TEHTNICE strokovno precizno izdeluje in popravlja nova konkurenčna tverka
Lovro Rozman v Ljubljani,
Križevniška ulica št. 9. 5747-a
Tehtnice dobite že uradno žigosane nazaj.

Tovarna vijakov
Splošne stavbene družbe, Maribor
Aleksandrova cesta 12.
* 2001/a
Vijaki za les vsake vrste in vsake velikosti, zakovice za pločevino iz železa, bakra, medenine in aluminija.

DESKE 18 in 20 mm
tretje vrste ali monte se kupijo za ta-kojšno dohavo. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Deske 7“ 5739 a

Naznanjam
cenjenim damam, da otvorim s 4. novembrom 1924. oblast. konces. zasebno učilišče za **krojno risanje in prirobovanje damskih oblek**, po najboljši in lahko razumljivi „Jack“-metodi. Poučevala bom od 8. do 12. in od 14. do 18. ure, izjemoma tudi ob večernih urah. Priglasje sprejemam ob zgoraj navedenih urah.
Roz Medved
strokovno izprašana učiteljica za **krojno risanje damskih oblek**. Ljubljana, Mestni trg 24. 5740-a

Modni salon
IVANKA STEGNAR
Ljubljana, Rimska cesta št. 10
priporoča svojo veliko zalogo najmodernejših DAMSKIH KLOBUKOV. Žalni klobuki vedno v zalogi. 4954-a
Popravila točno in najceneje.

V Narodnem domu v Mariboru
pri novem gostilničarju OŠETU je zopet **zbirališče Slovanov** vseh strank. — Prvo vrsto na kuhinjo in pristna pijača. Sprejemajo se abonenti na hrano. Na razpolago so vsi časopisi. Preurejene sobe za shode, veselice, seje, ban- kete, družabne večere itl. 5608a

Stroji za pletenje
malo rabljeni, skoro novi, izključno samo nemški proizvodi v vseh širinah in finočah, dalje **Links-Links in Jakard stroji, okrogli, stroji za pletenje kravate** po zelo nizki ceni so dospeli, **Igle** in sestavni deli vedno v zalogi pri trdki 5394-a
ALFRED KOZMA
OSIJEK 1., Zupanijska ulica 42.
Samozastopstvo tehnične poslovnice za industrijo strojev za pletenje **Felix LEDERER, Wien.**

Meščanska korporacija v Kamniku razpisuje mesto kvalificiranega **nadgozdarja** z izpitom za samostojno gozdno gospodarstvo. — Ponudbe z navedbo zahtev je vpslati do 15. decembra t. l. na upravništvo Meščanske korporacije v Kamniku. 5718a

Šentjanski premog
vseh vrst in vsako množino, v čisto opranem stanju nudi, za ta-kojšno dohavo
Prodajni urad šentjanskega premogovnika
AND. JAKIL
Ljubljana, Krekov trg 10 1018-a

Perhavec & Valjak
tovarna za izdelovanje likerjev, desertnih vin in sirupov
v Mariboru, Meljska cesta 3
Priporoča za nastopajočo jesensko dobo zlasti svojo veliko zalogo izbornega vermuta, ki je priporočljiv zlasti rekonvalescentom in je splošno davno znano krepilno kakor tudi zdravilno sredstvo proti različnim notranjim boleznim. 5292-a

Trgovcem in industrijem priporočamo **Zakon in naredbo o prisilni poravnavi izven konkurza** ki sta izšla v brošuri, katere velja s poštnino vred 850 Din in se naroča pri **Tiskovni zadrugi v Ljubljani** Prešernova ulica št. 54.

PARNA ŽAGA!
Proda se kompletna garnitura: lokomobil, polno-jarmenik, krožna žaga, brusilni stroj, transmisija in jermen. Vprašanja na upravo „Jutra“ pod šifro „Parna žaga.“ 2002a

Ročni pletilni stroji (Handstrickmaschinen), nemški fabr. **Stroji za okroglo pletenje** (Rundstrickmaschinen), avtomatični, ameriški fabrikat. **Sukala** (Spulmaschinen), nemški fabrikat. **Stroji za sirovo pletenje** (Rauhmaschinen), 1913/a **Igle** vseh sistemov, so stalno v zalogi pri **Rifredu Kozma, Osijek 1., Zupanijska ulica 42.** Glavno zastopstvo tverke **Felix Lederer, Wien.**

Čreva
Imam v zalogi vseh vrst črev po različnih najnižjih cenah. Prvo domače podjetje v Ljubljani se priporoča vsem mesarjem in gostilničarjem.
Franc Zupan črevar 5619a
Mestna klavnica.

Pravi angleški **KOKS** za industrijo in kovinske obrti **PREMOG IN DRVA** v vsaki množini dobavlja **JOSIP SVETIČ** LJUBLJANA Restjeva cesta 3. 1912-a

Plašč 5696/a
delniške družbe ali družbe z o. z. oziroma lesne ali električne stroke z malim osnovnim kapitalom se kupi. Informacije pri dr. Ivi Benkoviču, odvetniku v Ljubljani.

Najboljše Najtrpežnejše
žepne baterije
izdeluje in razpošilja
Hydra, d. d.
tovarna za galvanične elemente in elektrotehniko
v Ljubljani
Dolgotrajna hranljivost
Močna svetiloba Zahtevajte cenik! 5752a

Priporočamo knjigo: **Stojanovič A., Rumanovska bitka.** Popis bitke in njen pomen z dvema zemljevidoma. Knjiga velja s poštnino vred Din 31.— ter se naroča pri **Tiskovni zadrugi v Ljubljani.**

Najjeftinije izvorno vrelo za
ARMATURE, SISALJKE
HIDRANTE i ŠTRCALJKE
Sve vrste kod: **Teudloff-Koncern**
Jugosloven. d. d. za promet armatura, sisal ka i strojeva
ZAGREB, Paromilnska c. 1 (Paromlin) Post. pretinac 270 2002a

CIE. GLE. TRANSATLANTIQUE
Najhitrejša vožnja v Sev. Ameriko, **samo 6 dni** čez morje
Havre-Newyork, Srednja in Južna Amerika
Glavno zastopstvo za Jugoslavijo
Slavenska banka d. d. v Zagrebu
Vozne listke in tozaderna pojasnila daje
Ivan Kraker
zastopnik v Ljubljani,
Kolodvorska ulica 41 1088a

ČEŠKA INDUSTRIJALNA INGOSPODARSKA BANKA
Telefon številka 104
Delniška glavniica in rezerve okrog 290.000.000.— Kč.
Sprejema vloge na knjižice in račune ter prova vse bančne in borzne transakcije kar najkulantneje. 1988a
podružnica v Ljubljani, Marijin trg št. 5.
Centrala v Pragi, na Přikopě 35.
67 podružnic v vseh vođjih krajih Čehoslovaške republike
Brzojavni naslov: Indusbanka
Hranilne vloge na knjižice in tekoči račun 2.170.000.000.— Kč.

